ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, (29ՐԴ ՏԱՐԻ) ԹԻՒ 9 — 9 ԹԷՇԻՐԻՆԻ ԷՎՎԷԼ 1328 — Կ. ՊՕԼԻՍ 9-22 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1912 — 12 ԶԻԼՂԱՏԷ 1330 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ
Կ. Պոլիս և Գաւառները	108 ղրուշ	54 ղրուշ
Ամերիկա	6 տալար	3 տալար
Ուրիշ երկիրներ	35 ֆրանք	17 ֆր. 50 սն.

ՀԱՍՑԷ՝ Կ. Պոլիս, Պապը Ալի Ճաստեսի, թիւ 12

ՀԱՍՏ 10 ՓԱՐԱ

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

Ծանուցումներու իւրաքանչիւր տողը 2 ղրշ.։ Կրկնուող և մեծ ծանուցումներու համար մասնաւոր պայմաններ։

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1883 ԻՆ

آره‌ولك

ارمنجه یومی غزته

باب‌عالی جاده‌سنده ۱۲ نومرولو اداره‌خانه

AREVELK

Journal arménien quotidien

Fondé en 1883

Babe Ali Djaddéssi No. 12 Constantinople

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՔՐԻՍՏՈՆԵԱՆԵՐՈՒՆ ԲՈՒՆ ԹՇՆԱՄԻՆԵՐԸ

Թուրքերէսպէրանեան պատերազմը, կ'երեւի վերջին պահ է կարգ մը ախոյժներ, որոնք կը կարծուէին թէ քաղաքական աշխարհի ենթարկուած ինչ ինչ ապրեցողութիւններուն շնորհիւ այլեւս վերջ դրած են։ Փոխանակ ընել թէ Պուլկարիոյ Զարը իր մեծաչափ յայտարարութեամբ, ուր «Թուրքիոյ բովանդակ պատերազմը Ռուսիոյ՝ Մեծ Զարին օգնութիւնը կը հայցէ», նորէն սեղմին վրայ դնել ուզեց Թուրքիոյ բաժանման ենթիրը և կամ արեւելեան խնդիրը միանգամ ընդ միշտ լուծելու հարցը։ Եւ արդէն այս երկու նախադասութիւններն ալ բայարձակապէս նոր-նիսնատ են և վերջը կամաղոյացնեն։ Պուլկարիոյ Զարը երբ արդի պատերազմը «Խաչին և Մահիկին մենամարտը» կը հռչակէր, ապահովապէս իր նպատակը Եւրոպայի կամ Ամերիկայի բովանդակ Քրիստոնեաներուն հասնելը իր կողմը շահելով Պուլկարը պատերազմիկ գունդերու շարքերը Քրիստոնեայ անձնուրաց կամաւորներով ստուարացնել չէր։ Ֆերտինանտ Զար ինք առաջինը պիտի ըլլար արդի գործնական, և քիչ մը ալ կրօնական հաւատալիքներու սկեպտիկ այս դարուն մէջ նմանօրինակ օժանդակութեան մը կարելիութեան վրայ խնդացող։

Անիկայ իր այդ յայտարարութեամբ բոլորովին նրբամիտ քաղաքականութիւն մը կը հետապնդէ։ Թուրքիա, դարերէ ի վեր իսլամ պետութիւն մըն է եղած, որուն վերհպանները Ատուածպետական բայարձակ իշխանութեամբ մը վարած են երկիրը։ Սուլթաններու բոլոր արձակած հրամանները, փոխանակ քաղաքական ինչ ինչ պարագաներու անհրաժեշտ մէկ պահանջը նկատելով զայնս իր ժողովուրդին խմացնելու, ուղղի կրօնաբոյր հանգամանք մը առած են շարունակ, և «ֆէթվա»յով մին ալ նուիրագործուած են։ Շատ պարզ է ուրեմն որ մէկ կողմէն կրօնական այս խիստ մթնոլորտով մնած և միւս կողմէն ժամանակին պահանջներուն ստիպման տակ միշտ պէն ի ձեւին փոփոխող ժողովուրդ մը պատեհութիւն ունեցած չըլլայ կրօնքը Հայրենիքէն և Ազգէ Օտարէն զանազանելու նրբութիւններով շատ զբաղելու։ Եւ ահա խորամանկ թագաւորը ճիշդ այս կրօնամոլ զգացումն է որ Թուրքիոյ Իսլամներուն մէջ գրգռել կը ճգնի, իր նորոտանգ Խաչակրութիւնով։

Եւ Թուրքիոյ քրիստոնեաներուն սարսռեցող այս ընդոնջումը պիտի կարողանայ արդիւնք Ռուսիոյ մայն։ Այն միակ պետութիւնը, որ քանիցս իր ուրը պատեհանէն հանեց, ոչ թէ «Թուրքիան անդամնուելու՝ այլ Քրիստոնեաները փրկելու համար»։ «Եւ արդէն Ռուսիոյ մէջ ալ համապատասխանութեան անձկամիտ օրանները «Նովոյէ Վրէմիա» և «Ռուսքոյէ Սլօվօ» այս ուղղութեամբ պայքար մը բանալ սկսած են, գրգռելով շարունակ հանրային կրքերը թէ «Սլաւներու մեծագոյն պաշտպան Ռուսիա, չիրնար անտարբեր աչքով դիտել Պալքանեանու Քրիստոնէից Ջախջախումը՝ Թուրքիոյ կողմէ»։ Նոյն իսկ այդ թերթերէն մէկուն Պոլսոյ թղթակիցը, «Պարոյ քրիստոնեաներուն վիճակը անասելի ըլլալուն իրենց աչքերուն դէպի Ռուսիա դարձուցած են» կը գրէ իր թերթին։ Կը տեսնուի թէ ոմն սասիճան թագուն նենգամտութեամբ մէն է որ օտ. կայսրութիւնը անել քարի մը մէջ նետել կ'ուզեն։ Եւ սակայն կը հարցնենք այդ «չափազանց քրիստոնեայ» թղթակիցներուն թէ ինչո՞ւ հանդէս մեռնոյն կրօնասէր եռանդը ցոյց չտուին, երբ 95-96ի հայկական ահաւոր ջարդերը կազմակերպուեցան։ Այրեցաք անոր համար որ Հայերը «սլաւ և օրթոտոքս» չէին։ Բայց հիմայ, հինայ ալ միւնոյն Հայերը չե՞ն մնար։ Եւ սակայն այսօր Ռուս թերթերը կը հաճին Հայերուն քրիստոնեայ ԸՆԿԱԼԸ յիշել, անոր համար որ կազմուած և նախատեսուած ընդարձակ ծրագրի մը գործադրելիութեան առաջ մը կենայ ըլլաս։ «Աբեւելք» նախորդ օրն իսկ արդէն պէտք եղած պատասխանը տուաւ միջնադարեան այն ախտաբոյր մտայնութեան, որով պարարել կ'ուզէր Ֆէրտինանտ իր ձեռնարկը։ Թուրքիոյ կառավարութիւնը գիտցաւ սակայն, արդի պատերազմը բան իսկ իր գոյութիւնը ընդարձակելու՝ իր Սուլթանին իսկ բերնով, որով հիմայ իրաւունք ունի իր երկրին ազատագրելու բոլոր անմեր, որ գիտնալով հանդերձ երկրին վարիչներու բան ոգին, կը խնդրեն զայն, պրոսը ջուրի մէջ ձգել որպէս և արդէն օգտակարուած դաշնադրութեան մը իրականացումը փութացնելու հաստատ մտադրութեամբ։ Ռուսի օտ. կառավարութիւնը ոչ միայն քաղաքական հեռատեսութեան մը, այլ պետական նշանակ հայրենիքի գերագոյն շահերու սեսակէտով պարտական է իսկոյն երկրին վարել Բուլկիսնոքիի նման խառնակիչներ, որոնք մեռելը իր կոչումէն կը մերկացնեն և փոխանակ թիւրիմացութիւններ բանալու, փոխադարձ ատելութիւններ մեզմացնելու մէջնց մը ընելու զայն, ընդհակառակը անոր հաշիւներու, դաւաճ ու եսամոլ նպատակներու գործիք կը դարձնեն։ Քանի՞ ու քանի՞ թղթակիցներ, որոնք ամէն ինչ իրենց ակնոցով կը տեսնան, արդի պայմաններու ու պարագաներու մէջ իրենց պաշտպանել ուզած քրիստոնեաներուն աւելի վտանգաւոր են քան այն կատաղածները, որոնց նշանները թեւ դեռ չսեսնուեցան, և սակայն այդ տեսակ դրդռութիւններով կարելի է որ յանկարծ պայթին, առանց կանխագուշակ հեռաբ մը, հնարիւ այդ տեսակ անխորհուրդ դրդռութիւններու։

ԱՒՈՒՐ ՊԱՏՇԱԽԻ

Ինչպէս որ ներկայ ադեսալի պատերազմը պարարակ բանալով, իրենց շիլ հաշիւներուն յաջողութեան համար, կը ջանան եւրոպական մամուլին մէջ, մեզ օսմանցիս՝ մասնաւորապէս՝ ու մահմետական տարրը՝ ընդհանրապէս՝ ցոյց տալ իբրեւ անընդունակ եւրոպական քաղաքակրթութեան կամ հակառակ արդիական ընթացքներու, կրնան մինչեւ 24 ժամ՝ հիմա ամէն բան վերջնագիր պայմանաժամով կը կատարուի իրենց յաջողութեանց ազատ ձգարը կապել և հնամարութեան սահմանագիծին դուրս ելնել, եթէ չեն ուզեր իրենց կատաղելի գիտքով պուլկար մը ձերբակալել ուզղամութեան ձեռնտա իշխանութիւններուն կողմէ։

Ո՛չ թէ միայն քաղաքակրթութեան և արդիականութեան համարեն մէջ ոտանոխած մնք (ուրիշներ «թեհլեսիսած» պիտի ըսեն՝ չեմ գիտեր ինչ անբարենպէն հակառութեամբ) այլ նոյնիսկ մնած ենք անդր քան եւրոպական և բա՛ն իսկ ամերիկեան շաւիղը։

Ասոր վայրէն և անենրբելի ապացոյցը կը գտնեմ «Լէօն Թիւրք»ի առջի օրուան թիւին մէջ ուր կը կարդամ սա ծանուցումը երկրորդ էջեսի «Գրադարանները բաժնին տակ.

ԱՄՈՒՍԱԿՈՒԹԻՒՆ.— Երիտասարդ Թուրքերէն մը, 24 տարեկան, խիստ պատուաւոր ընտանիքէ, գիւրակեցիկ, իր ուսմունքը Ֆրանսայի մէջ աւարտած և փաստաբանութեան սկսելու վայ՝ կը փափաքի հանձնայու, ամուսնութեան համար, մահմետական մանկամարդ աղջիկ մը, 18էն 20 տարեկան, պատուաւոր ընտանիքէ, հաճելի ֆիզիքականով որ եւրոպական կրթութիւն ստացած ըլլայ, և եթէ կարելի է գեղարուեստական ծանօթութիւններ ունենայ։ Փրկել ֆրանսերէն, անգլերէն կամ իտալերէն։ Ուսանողական քարտի թիւ 290, Սուս (Թունուզ)։ Գաղտնապահութիւն՝ պատուոյ վրայ երաշխաւորուած։»

Ամուսնանալու գերազանցօրէն արդիական այս ձեւը արդէն իսկ պատանեցուցիչ ապացոյց մը չէ թէ մահմետական տարրը ատակ է նոյնիսկ իր բարքերը ո՛չ թէ եւրոպականացնելու՝ այլ նոյնիսկ ամերիկանացնելու։

«Լէօն Թիւրք»ի վերոյիշեալ ծանուցումը, ըստ իս, մնակ արժանաւոր պատասխան է զոր կարելի է տալ նեղութեան, նորկիսս, ֆէրտինանտ և ուրիշ այդ կարգի փեթարներու ուռուցկի ու մանչ յայտարարութիւններուն, որոնք, իրենց յախուռն արաբերին իբրեւ արդարացում, կ'ուզեն ինքզինքին քաղաքակրթութեան պարագաներ ցոյց տալ, մեզ ներկայացնելով վայրագ ասպատներ։

Ավրիկեցի երիտասարդ մահմետականը որ Միշերլանի վրայէն ձեռք կը կարկառէ մանկամարդ թրքուհիին, փեսաներէն լեզուով, խարդուած օրիորդի մը միջոցաւ, չոլչոլուն կերպով կը նրէ Պալքանեան արքայիկներու ծրի զրպարտութիւնները և մեռնոյն ատեն վճռաբար կ'ապացուցէ եւրոպական մեծ պետութիւնները որ Մակեդոնական հանգամները կրնանք քիչ ատենի մէջ, մէյմէկ Մասայուսէթի կամ Փրօվիսնսի նահանգներ դարձնել եթէ մեզի Յանանակ տրուի։

Հետեւաբար՝ ներկայ պատերազմը Պալքանեան պետութիւններու կողմէ դրդռուած՝ երբեք արդարացուցիչ պատճառ մը չունի։

Ինչ որ պէտք էր ապացուցանել՝ կարծեմ։

ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՎԱՌՆԱՅԻ ՌՄԲԱԿՈԾՈՒՄԸ

(Պաւսօնական).— Մեր նաւատորը, որ կը գտնուէր Վառնայի հիւս. կողմը Կավէնոս կոչուած տեղին առջեւ, բանակցութեան դրօշ պարզած նաւակ մը իջեցնելով գնաց ի ծովեզր զրկեց։ Բայց թշնամի ծովեզրը գտնուած երիտ. թնդանօթներ և զանազան մը զինուոր նաւակին վրայ յանկարծ սկսան կրակ բնել։ Ասոր վրայ մեր նաւատորմիղ կրակի սկսելով, նոյն տեղի վրայ. չէնքերը քանդեց։ Պուլկարները նահանջեցին։ Իսկ մեր նաւակը՝ առանց կորուստ ունենալու, նաւատորմին միացաւ։ Ցեսայ մեր նաւատորմը, որ դէպի Վառնա կ'ուղղուէր, Քաւէնայի ծովեզերեայ ամրութեանց կրակին ենթարկուեցաւ։ Ուստի մեր նաւատորմին ալ փոխարձ ռմբակոծութեան սկսաւ, որ դեռ կը շարունակուի։ Թշնամի ամրութեանց թնդանօթաձգութիւնը սկսած է տկարանալ։

*** (Պաւսօնական).— Սեւ Ծովու օտ. նաւատորմի հրամանատարութիւնը կը հետապրի պատկանեալ վարչութեան թէ երեկ Վառնայի ծովեզրի հրետանիներու որոշակոծութեան պատճառ 3 պուլկար թորփիլնաւեր փորձած են զուրս ելնել, սակայն օտ. նաւատորմի սաստիկ ռմբակոծութեան տակ փնտուելով կրկին նաւահանգիստ վերադառնալ ստիպուած են։ Ռմբակոծութիւնք կը շարունակուին։

ՄԵԾ ԸՆԴՀԱՐՈՒՄՆԵՐ ԲՈՎԱՆԴԱԿ ՍԱՀՄԱՆԱԳԼՈՒԽՆԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ

Բովանդակ սահմանագլուխներուն վրայ կռիւները կը շարունակուին մեծ սատակութեամբ։ Սերպոյ սահմանագլուխին վրայ գտնուած Թիւրքենէ և Իչօ Պէրչէ անցքերուն առջեւ 6 Հոկտ.ին մղուած կատաղի յարձակումներուն մէջ Սերպիացիք մեծամեծ կորուստներ ունեցան, որոնցմէ մէկ քանին ապա։ Թշնամին ստուար ոյժերուն հետ գեռ ոչ և է ընդհարում ունենալ կարելի եղած չէ։

ՅՈՒՆԱԿԱՆ ՆԱՒԱՏՈՐՄԻՆ ՇԱՐԺՈՒՄՆԵՐԸ

Երէկ Լէմնոսի առջեւ հելլենական չորս զրահաւոր, չորս թորփիլնաւ և մէկ փոխադրանաւ սահմանուած են, որոնք կրնան զենուելիք մը անցընել վերջ այդ կողմերը թափառած են։

*** Երէկ գիշեր ուշ ատեն կը հաւատուէր թ. հելլէն նաւատորմիղը ռմբակոծած է Լէմնոսը, սակայն որ և է ատոյգ տեղեկութիւն կարելի չեղաւ ստանալ։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՆԱԽԱԽԱՅՐԻՔԸ

Երէկ կէս գիշերին Լոմբնէ մամուտը կատարուած 200 պուլկար գերիներ, որոնք գտնուած ընդհարումներու մէջ օտ. բանտերն ձեռք ինկած էին, Պոլիս բերուելով պատերազմական պաշտօնատունը տարուեցան։

ԱՒՍՏՐԻԱ ԹՈՅԼԱՏՈՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ

Կը տեղեկացուի թէ աւտարիական կառավարութիւնը հաւ կենցած է Բրէվէզայի ռմբակոծման մասին Յունաստանի դէմ արդիւք յարուցանելի։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԿԸ ՃՇԴԷ ԻՐ ԴԻՐՔԸ

Գերման դեսպան Պոսն Վանդենհայմ երէկ առաւօտ արտաքին գործերու նախարար Նարատանկեան Էֆ.ի բնակարանը երթալով գերման կառավարութեան ներկայ պատերազմին հանդէպ և անոր տեւողութեան մէջ ցոյց տուած հեռաւոր ուղղութիւնը պարզեց և ապահովցուց օտ. կառավարութիւնը թէ Գերմանիա պիտի պահէ Չեզոքութիւնը։

ՎԵՑ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆՑ ԶԷՋՈՔՈՒԹԻՒՆԸ

Ֆրանսական, ամերիկեան, ռուսական, աւստրիական, անգլիական և ռումանական դեսպանները երէկ Բ. Դրան մէջ արտաքին գործերու նախարարին հետ ունեցան 3 պուլկար թորփիլնաւերը փորձած են զուրս ելնել, սակայն օտ. նաւատորմի սաստիկ ռմբակոծութեան տակ փնտուելով կրկին նաւահանգիստ վերադառնալ ստիպուած են։ Ռմբակոծութիւնք կը շարունակուին։

ՄԵԾ ԸՆԴՀԱՐՈՒՄՆԵՐ ԲՈՎԱՆԴԱԿ ՍԱՀՄԱՆԱԳԼՈՒԽՆԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ

Բովանդակ սահմանագլուխներուն վրայ կռիւները կը շարունակուին մեծ սատակութեամբ։ Սերպոյ սահմանագլուխին վրայ գտնուած Թիւրքենէ և Իչօ Պէրչէ անցքերուն առջեւ 6 Հոկտ.ին մղուած կատաղի յարձակումներուն մէջ Սերպիացիք մեծամեծ կորուստներ ունեցան, որոնցմէ մէկ քանին ապա։ Թշնամին ստուար ոյժերուն հետ գեռ ոչ և է ընդհարում ունենալ կարելի եղած չէ։

ՅՈՒՆԱԿԱՆ ՆԱՒԱՏՈՐՄԻՆ ՇԱՐԺՈՒՄՆԵՐԸ

Երէկ Լէմնոսի առջեւ հելլենական չորս զրահաւոր, չորս թորփիլնաւ և մէկ փոխադրանաւ սահմանուած են, որոնք կրնան զենուելիք մը անցընելի վերջ այդ կողմերը թափառած են։

*** Երէկ գիշեր ուշ ատեն կը հաւատուէր թ. հելլէն նաւատորմիղը ռմբակոծած է Լէմնոսը, սակայն որ և է ատոյգ տեղեկութիւն կարելի չեղաւ ստանալ։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՆԱԽԱԽԱՅՐԻՔԸ

Երէկ կէս գիշերին Լոմբնէ մամուտը կատարուած 200 պուլկար գերիներ, որոնք գտնուած ընդհարումներու մէջ օտ. բանտերն ձեռք ինկած էին, Պոլիս բերուելով պատերազմական պաշտօնատունը տարուեցան։

ԱՒՍՏՐԻԱ ԹՈՅԼԱՏՈՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ

Կը տեղեկացուի թէ աւտարիական կառավարութիւնը հաւ կենցած է Բրէվէզայի ռմբակոծման մասին Յունաստանի դէմ արդիւք յարուցանելի։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԿԸ ՃՇԴԷ ԻՐ ԴԻՐՔԸ

Գերման դեսպան Պոսն Վանդենհայմ երէկ առաւօտ արտաքին գործերու նախարար Նարատանկեան Էֆ.ի բնակարանը երթալով գերման կառավարութեան ներկայ պատերազմին հանդէպ և անոր տեւողութեան մէջցնելու հեռաւոր ուղղութիւնը պարզեց և ապահովցուց օտ. կառավարութիւնը թէ Գերմանիա պիտի պահէ Չեզոքութիւնը։

ՎԵՑ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆՑ ԶԷՋՈՔՈՒԹԻՒՆԸ

Ֆրանսական, ամերիկեան, ռուսական, աւստրիական, անգլիական և ռումանական դեսպանները երէկ Բ. Դրան մէջ արտաքին գործերու նախարարին հետ ունեցան 3 պուլկար թորփիլնաւերը փորձած են զուրս ելնել, սակայն օտ. նաւատորմի սաստիկ ռմբակոծութեան տակ փնտուելով կրկին նաւահանգիստ վերադառնալ ստիպուած են։ Ռմբակոծութիւնք կը շարունակուին։

ՍԵՐՊ ԲԱՆԱԿԻ ՍԱՀՄԱՆԱԳԼՈՒԽՔ ԾԻՐ ԱՆՑԱԻ

Սերպոյ նախարարական խորհուրդը որոշեց խիստ մեղմոյներ ձեւը առնել սեպական մամուլին դէմ, որ Բրիխինայի առումին նման մտացածին լուրեր կը հրատարակէ։ Սերպ բանակը օրակարգ մը հրատարակելով կ'ըսէ թէ՝ Սերպ բանակը չարաթ առաւ ժամը վեցին սկսած է անցնիլ թրքական սահմանագլուխը։ Աքսորեալներ իր նիստին մէջ որոշեց իր բարեւները հաղորդել դաշնակից երկիրներու ներսի. ժողովներուն և Սերպ բանակին։

ՎԻՔԹՕՐ ԷՄՄԱՆՈՒԷԼ՝ «ԿԱՅՍ.»

Բարիզեան թերթ մը Վիեննայէն կ'իմանայ թէ պատանդատեան չրջանակներու մէջ մասնաւորապէս «Հոմայեցի կայսր» տիտղոսը առնել սկսած է։ Խոսքերու կառավարութիւնը կը հաստատայ թէ Խաղալոյ միջոցին արմատապատուութիւնը պիտի բարձրանայ եթէ իր վերապահան ալ իսկ դաշնակիցներուն համարատաւոր տիտղոս մը ունենայ։

ՌՈՒՍԻՈՅ ՁԱՐԸ ԵՒ ՍԱՁԱՆՕՑ

Նովոյէ Վրեմիա կը հերքէ Մ. Սազանովի դիրքը խիստած ըլլալու մասին տարբերուած զրոյցները։ Ձարը, կ'ըսէ, Նովոյէ Վրեմիա, համաձայն է Մ. Սազանովի հետ։ Բայց Սազանովի հետ կը հերքէ Սազանովի և Բոքովցէվի միջեւ կարծիքներու անհամաձայնութիւն ծագած ըլլալու զրոյցները։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԼՈՒՐԵՐ

ԻՆՉ Կ'ԸՍԷ ՔԵԱՄԻԼ ՓԱՇԱ ՏՐԻՊՈԼԻՍ ԵՒ ՊԱԼԿԱՆԵԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄՆԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ

Պոսական Խորհրդի նախագահ Քեամիլ փաշա տա յայտարարութիւնը բրած է Տէլի Մէյլի Կ. Պոլսոյ թղթակցին.— Եվրոպասի չէզոքութեան պատճառաւ պարտաւորեցանք։ Արդարեւ, եթէ կարենայինք Եգիպտոսի ճանրով զինուոր զրկել Պէնղազի, Իտալացիներուն պիտի յաղթէինք։ Մաց որ, հաւատիան դաշնակիրը չտա ոչ մեզ, ոչ և է ալլոյ։ Հանար հանրապետ Վենիզելոս գործելու համար Պալքանեան պատերազմին վրայ։ Եթէ իտալական նաւատորմը չըլլար, Իզմիրի և Սուրիոյ մեր զինուորները քանի չաթէ է վեր փոխադրած պիտի ըլլայինք։ Հիմա Հէլլէն մարտանաւերը իտալական մարտանաւերուն տեղ պիտի անցնեն։ Պատերազմիկներ ալ, որոնք ոչ մարդ ունը պիտի ըլլայ։ Պարագաները արիւնաշաղ թիւն պիտի ըլլայ։ Խնդիրը խոշոր կը դառնայ Աւստրիայ և Ռուսիոյ միջեւ պատերազմ մը վրայ։ Եթէ յաղթական ելնենք, Աւստրիա պիտի օգտուի եթէ պարտուինք՝ ընդհակառակը Ռուսիա պիտի վայելէ բոլոր առաւելութիւնները։ Անգլիա կրնայ կարուցը դեր մը խաղալ։ Ներկայ պատերազմին մէջ, բայց կրնայ չէ առանձին գործելու, և իր չանը կը պահանջէ որ մեզ ոչ մեր ոչ հետ համաձայնուելով գործել կարելի եղանին չտի չուտ, պատերազմին վերջ տուր։ Հանար Օրենեալի Հանար Անգլիա կրնայ Յունաստանի թայլ չտալ որ պատերազմին մասնակցի, ինչպէս ասիկ առաջ բրած է։ Պալկարիոյ և Յունաստանի դաշնակցութիւնը անիմաստ ու անբնական է։ Յունաստանի չանը կը պահանջէ Թուրքիոյ միանալ»։ Քեամիլ փաշա ըսած է թէ Եէնի Բազարի դատարը եթէ գրաւուի Աւստրիոյ կողմէ, Թուրքիա պիտի կարենայ Սերպերը ու Գրաստաղցիները իրարմէ բաժնել, թէեւ Թուրքիա չի կրնար իր պաշտօնական հաստատութիւնը յայտնել։

ԵՐԵՔ ՕՐ ԵՐԵՔ ԳԻՇԵՐ ԿԱՏԱՂԻ ԸՆԴՀԱՐՈՒՄ

ՁԱԿԱՆԵՐԸ ԽՈՅՍ ԿՈՒՏԱՆ ՍՏՈՐԵՐԿՐԱՅԻ ԱԿԱՆՆԵՐԸ

Ինչպէս գրած էինք մենք երէկի «Վերջին լուրեր»ու բաժնին մէջ, Սելանիկի Կոմենցա (Կիւմիւճէ) գիւղը թաղ հանդիսացած է Օտ. զինուորներու և հարիւրաւելի Պուլկար և Յոյն հրամանատարներ ընդհարման։ Աւտրիկ այս գիւղին սեմնամերձին և ճչդրիտ մանրամասնութիւնները.—

Հրամանները գիւղ ապրանաններուն վրայ, անցեալ չարաթ առաւ. երկու. կողմէն կռիւ մեռնարկած են։ Հրամանները չարունակական ընդդիմութեան հանդիպելով, ընդհարումը երեք օր երեք գիշեր տեւած է։ Թնդանօթաձիգներն ալ մասնակցած են այդ ընդհարման։ Հրամանները վանդնելու նպատակով արձակուած ռումբերուն մեծ մասը օդին մէջ նետուած են։ Այդ երեք օրուան միջոցին հարիւրաւոր ռումբեր արձակուած են։ Սակայն թնդանօթներուն ատենին զգուշացած են գրաստները և եկեղեցիները քանդելէ։ Հրամանները անընդհատ պօմպա նետելով գիւղի գրաստները հետեւանքով մէկ քանի տուներ բռնկած են և հրդեհը տարածուելով գիւղին կէսը այրած է։ Սակայն թնդանօթաձգութեան սկսելէ առաջ, տղաք և կիներ գիւղէն հանուելով Կիւմիւճէ զրկուած են։ Ընդհարման ատեն հրամանները վրայ կրակ բրած են և մէկ քանի տուն ալ այրած է։ Աւտրիական կողմը պարած է։ Օտ. զինուորները գիւղ մանելով խուզարկութիւններ բրած են։ Հիվանդատուներէն մէկուն մէջ այրած ուժր հրամանները գիւղեր զտուած են։ Ռումբերէ և գնդակներէ սպանուած կարգ մը հրամանները գիւղեր ալ երեւան հանուած են։ Հրամանները մեռածներուն մեռածներ մասը թէև հանեցան են որ այլեւս չպիտի կարենան գիմադրել, բայց չեն ուզած անհնարաւոր ըլլալ։ և գիւղին ատորերկրեալ մեռած անասուններուն ու ճամբաներուն մէջ ապասասնած են։ Այդ տեղերն ալ խուզարկուած են։ Գիւղը պաշարման ենթարկուած ըլլալուն համար անկարելի է որ հրամանները իսկ ատ անասուններ։ Հրամանները հինգ խումբերէ կը բաղկանան։ Ատենք Պուլկար պաշտօնական համազգեստը կը կրեն և Իշխիլցի հարիւրապետ Վասիլ Արաոյի հրամանին ներքեւ կը գտնուին։ Հրամանները միայն Պուլկար չեն. ատենց մէջ խառնուած են կարգ մը յոյն հանրակարը հրամանատարներ։ Հինգ հրամանումներուն հրամայող պետերուն անունները ձեռք անցուած են։ Ատենց անունները են Յոյներէն Տանքօ, Պուլկարներէն Իչօ, Միխիլ Բոչքոյ և հրամանատարի քարտուղար Լաւքա, հրամայող՝ Սիմեան։ Ամբարիշտներուն ատեն գտնուած գիտնականներուն մէջ չէ գտնուած հրամանատարներուն ինքնութիւնը։ Հրամանները մեծ մասը խաբի զգեստներ կը կրեն և անոնցմէ ոմանք օսմանեան բանակին գտնուիք եղած Պուլկարներ ու Յոյներ են։ Այս վերջինները ոմանք ձեռք անցուած են ողջմէ։ Յայտնի չէ թէ ընդհարման ատեն հրամանները քանի հոգի բնաջինջ եղած և ապանները մէջ քանի հոգի պատրաստած են։ Հրամանները կողմէ գիւղին վրայ արձակուած պօմպաներուն հետեւանքով 15 հոգի սպանուած ու վիրաւորուած են։ Ատենց մէջ տղաք և կիներ ալ կան։ Վիրաւորները Սելանիկի փոխադրուած են գարմանուելու համար։ Ասոնցմէ—զինուորներէն մէկ ատենապետ ու մէկ ասպիսն սպանուած են, իսկ մէկ ատենապետ և երկու զինուոր վիրաւորուած են։ Զինուորներէն կրաւատ չկայ բնաւ։ Պաշարումը և խուզարկութիւնները խստացած են։ Հրամանները ինքզինքին բնաջինջ պիտի ընեն։

ԵՂԱՐԳՈՒԱԾ ՕՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Վարչապետ Անէնա Մարիմար փաշա ա յայտարարութիւնը ըրած է Թանին Կ. Պոլսոյ թղթակցին.— «Մենք մեր մէջցնելու ի զարձ զրենք պատերազմէ խուսափելու համար։ Բայց հակառակ մեր երկայնամտութեան, մեր վարք զրացիներուն ծիծաղելի յանգիտութեանց ստիպուեցանք զենքի դիմել, մեր պատիւը պաշտպանելու և անխնամ պահանջումներուն վերջ տալու համար։ Հիմա խոսքը թնդանօթին է։ Օտ. հոգին ալի պաշտպանները զենքի պատերազմին դաշտը կը մեկնին ինքնագիտակցող քաջութեամբ ու ոգեւորութեամբ։ Ո և է տարակոյս չունինք պատերազմին յաղթող ելլին վրայ։ Ներկայ պատերազմը փաստաւոր էջ մը պիտի աւելցնէ օտ. կայսրութեան պատմութեան վրայ։»

ԿՐԵՏԻԷ ՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆԸ

Հանդայէն 20 Հոկտ. թուականաւ կը հեռագրեն. «Հանրի Դ. Ֆրանսական դրահաւորը և Համբիր զրահաւորը ծովախորշին առջեւ կը պատաբերեն։ Անգլիական զրահաւորը յունական չորդնաւի մը ապարարած է թէ ոչ միայն Կրէտէի չէզոքութիւնը պիտի պահպանուի, այլ Կրէտացիներուն պիտի պրիսիւի նաեւ պատերազմի վայր երթայ»։

ԱՆԳԼԻԱՅԻ ԱԿՈՅՍԻՈՅԹԻՒՆԸ ԳԱՅՍԷՆԷ ԿԱՅՍԸՐ

Լէօ տը Բարի Վիեննայէն կ'իմանայ թէ Վիկտէրի Կայսրը անցեալ չարաթ անպաշտօն կերպով Վիեննա հասած է և Ֆրանց Եոզէֆի հետ տեսակցութիւն մը ունեցած է։ Վիկտէրի կայսրը հասած է Ֆրանց Եոզէֆ կայսրը ներկայ դէպքերուն մէջ չէզոքութիւն չի պահել։

ԱՆԳԼԻԱՅ ԱՐՔԵՇԻՆ ԿՈՒԶԷ

Թանի Վիեննայի թղթակիցը կը հեռագրէ.

(Շարունակութիւնը կարդալ Դ. երես)

ԵՐԿՈՒ ՄԱՐԴԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Եւրոպական թերթերու մէջ կարդացինք այն՝ թէ նամակը որ Տէր Իթամարեանց՝ Քոնսթանս, Զմիւռնիայի և ամբողջ ասիական թաղգապետական շրջանին համար նշանակուած պատգամաւորներուն մէկը, ուղղած էր Գալատացի թաղաւորին երբ այս վերջինը Պալքանեան պատերազմին նախանշանը առաջանաց իր երկիրն կոխի սկսելով։ Այդ նամակին համար էր, ոճով և տիպով բուռն, որ Ռումանիոյ բանաստեղծ թագաւորին հնազանդ շնորհաւորեց փրանսացի ներկայացուցիչներն ու նախկին դիւանագէտը։

Ուրիշ լուր մը, զոր հեռագիրը հաղորդեց անցեալ շաբաթ, սա է թէ Լամսանի «Պալքանեան Քմիթէն» չատ խիստ լեզուով խմբագրուած բողոքագիր մը տուած է Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարարին, մեղադրելով այս վերջինը որ իր քաղաքականութիւնովը խոչընդոտ կը հանդիսանայ Պալքանի տառապեալ ժողովուրդներու վիճակին բարեւաւութեանը ձգտող ցեղակից փոքր պետութեանց ջանքին։ . . .

Այսերկու վաւերաշրջիկները, թէ Տէր Թորոսեանց որ Քոնսթանսի և թէ Պալքանեան Քմիթէին լոզդագիրը, կուգան լայնորէն ներկայացնել Եւրոպայի, ամենէն Արևմուտքի, մարդասիրութեան երկու տարբեր հոսանքները։

Տարակոյս չկայ որ հանգիստարանային խաղաղութեան պնդումներուն, ինչպէս Եւրոպական Թուրքիոյ մէկ քանի ցեղերուն պարզապէս ընկերութեան ալ, դիրքորոշումներ նպատակը մարդասիրութիւնն է։ Երկու զործադրութիւնները (acte) միւնոյն ոգիէն կը բղխին հեռուներէն, բայց միւնոյնն առաջինը, պաշտօնական խաղաղասէրներ զրուիլնը, կը դասապարտ Մոնթենեգրոյի պատերազմը Թաղաւորի խաղաղութիւնը վերջինին համար, միւսը կարծես կը բարկանայ այն պատճառով որ Մեծն Բրիտանիոյ արտաքին քաղաքականութեան վարիչը թող չտար մերկացած սուրբտարատի բանաստեղծ թագաւորին իր ընդարձակ վերջնական խաղաղութիւնը Պալքանեան և հանգստութիւնը անոնց ինքնիշխանաց։

Մէկը՝ խաղաղասիրութիւնը, կը կարծէ հանդիպ իր նպատակին, որ բովանդակուած է իր անունին մէջ, ազգերու միջև զինեալ ընդհարումները անկն գնով արգիլել ջանալով։ Այս՝ մեծազոյն խնդիրն է իր աչքին։

Միւսը՝ այդքան մեծ նպատակ մը չունի, զուցէ նաև չի հաւատար երբ և իցէ անոր կարելիութեանը, և կը պարապի մասնաւորապէս ցեղային և կրօնական պատճառներով տառապող մէկ քանի ժողովուրդներու զայրոյթներու։

Իրաւ է թէ ո՛ և է խաղաղասէր, որքան ալ խաղաղութեան ջերմպաշտութիւնը ունենայ, չի կրնար անտարբեր հանդիսանալ ըլլալ բանութեան — և հանգուցեալ Զրէյնէրիք Բասի ու նոյն ինքն Տէր Թորոսեանց որ Քոնսթանս այդ մասին ձայն բարձրացուցած են երբեմն — բայց տակիա, նոյն, ի սէր խաղաղութեան է անուշա, անոր համար է որ խաղաղութիւնը նոյն իսկ պիտի սահմանի մը մէջ չմնայուրան և տեղի չտայ ասելիի ընդարձակ վերջնական խաղաղութեանը։ Անկիա կ'ասէ կռիւի տեղի տուող բոլոր պատճառները։ Բայց ասկով կ'ասէ մանաւանդ կռիւը, ոչ՝ ոք և ինչ որ ալ բլլայ անոր պատճառը։

Մարդասիրութեան թէ այս և թէ միւս ձևը, տակաւին այսօր, այնքարէ քաղաքականութեան մէջ չեն խաղար վճռական դեր մը, այնքան իրերամարտ շահերու արտադրդ մը է քաղաքականութիւնն կոչուածը, և պիտինք թէ չան և մարդասիրութիւն որքան տարբեր են իրարմէ։ Այսու հանդերձ, անոնք ունին իրենց որոշ ազդեցութիւնը, զոր մեր վիճակին մէջ զանուող դիտաթիւնները մանաւանդ՝ պէտք չէ որ անտես թողուն բարոյական։

* * *

Հաւանօրէն զանուեցան Թուրքիոյ մէջ մարդիկ, որոնք ուրախացան Տէրթիւնէ որ Քոնսթանսի մը կողմէ Նեքիթա թաղուորին երեսին դարձուած ապտակին համար, ինչպէս նոյն մարդիկը տրտունցան կրկնապատիկ լայնամտի Պալքանեան Քրիքէն նամակը (*)։ Ասոնց պէտք է հասկնալի լեռնատուտ արարքներուն հանդէպ կարծիքին վրայ կրնա ունենալ վերջինիս երկու մարդասիրական հոսանքներուն, և քանզի թէ ինչպէս կարելի է օգտակար մէկին կամ միւսին հաստատելու, կամ ինչպէս կարելի է կրկնելու անոնց երկուքին ալ ազնիւ գիտութիւնը։

Մէկ կողմ ձգելով այն նկատումը թէ անարդարութեան խաղաղութեան պանդանութիւնը երբեք չիրաւանարդիք երբեմն մեր և զուցէ — ինչպէս կը՝ պնդեն յանանները և ինչպէս՝ իսաստանը — բարդախօսներէ ոմանք ալ չեն փախչիր որ այդ երբեմն օր մը իրաւունքներ զոհ՝ — պէտք է գիտնալ որ իրենք ալ ալաղ վրիներն անզգամ երբեմն ուրիշներ կը մնան պատրաստ մը ունենալ մեր ինչ ինչ ազգերու մէջ։ Ինչպէս կը՝ ամենայն ոգեղէն թիւրիմացութիւնը պատրաստելով, լուսնանուն հանդիսանալ է այս հարցումն անտարբեր փնտրման զործին։ Թուրք զիւղացիներու հոգեբանութիւնը աչքի առնելու՝ ուսումնասիրելով, տարբերութիւն կայ որ կառավարութեան անուղղակի ինչ ինչ զանազանութիւն մը պիտի կարենար կանգնիլ քանդումի զործի։ Մեկ երկու ժամանակներու ներկայութիւնը պիտի բաւէր տակիա ընելու։ Եթէ ներքին արգելքներ չլլլային։

Չի՛ յուսար որ Պոլիսը տեղեկութիւն չունենայ այս անցուդարձին, քանի որ Գալատ քիչ տակը և վանտայր Հայր Սուրբին աչքին առնելու տեղի կ'ունենայ այս տակը։ Այն առեն, ինչպէս այսքան լեռնային Պատրիարքարան և Գրասենեայ Ներքին Գործոց կողմէ։ արդեօք կը ապասպասի որ քանդուած անասնին հանդիպն ալ խրատուին։ Անոնց լուրջ նեկատուութեան կը յանձնեմ այս տողերը։ պէտք է միաբերան ընդ միշտ կեդրոնէն պէտք եղանը ընել Ամենի Միաբերին մասին, որ արդէն չատ առաջ նատած է վանքին իր չարունակական ատենդութիւններով։ Զ՚՝ որ անցեալ տարի ալ ուխտագնացներ գեղարդութիւններ յարուցանելի վերջ՝ անալ լուսաւորութիւններ ըրա՝ վանքի հասցէներու, եանդին մասին։

ԴՈՒՐԱՆ

ԱՎԳԵՐԴ ԱՍՊԱՍԱՆԵԱՆ

ԱԼՔՈՒԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ՄԵՐ ՄԷՋ

Ցաւալով կը տեսնենք որ այս մարթիները մեզ ծանօթ զուած է մեր ընդարտանին մէջ, և ժողովուրդին դրեթէ ոչին խանութը վարակուած են անկ, և ամենայն վարողիչ կերպով մը որ հարկ է սանանարել ուշադրութիւն զարձնել, և ամէն մէկոյ և զործ դնել թէ՝ չարիքին զարման ստանալու և թէ՝ անոր ծագումն առանձը ստանալու համար։

Ժողովուրդը տալու է չարիքին մեծութեանը և անոր ասոյթի հետևանքներուն։ Կը խմէ առանց գիտնալու թէ այդ ալեալով ոչ միայն կը թունաւորէ լինքինքը ծանր, ծանր, անլղալի, տակաւ անկատարելի կերպով։ ապրուստ սերունդը, նեղարկելով իր զաւակներուն ապեանը մէջ զանազան հիւանդութիւններու և մարմնիներու սերմը, նայնիսկ ոճրագործութեան պատրաստելով զանոնք։

Այսօր զաղմնիք մը չէ այլեւս թէ ոչ միայն զարգացած ոճիրներու կարգաւ մէկ մասը արտադրած է գինեմոլութեան, այլ եւ ոճրագործներուն ամենամեծ մասը ծնունդ ալքալ նշենքներ։ Ոչ՝ մէկ հիւանդութիւն ներկայնն մէջ թերեւս այնքան նախանշը կը զարձ քան այս մարդիները, իսկ ապագայ սերունդին ուղղութեան տեսակետով հաղիւ մէկ երկու հիւանդութիւններ կան որ անոր չափ վանգաւոր բլլան։

Գաւառի մեծ ու փոքր քաղաքներու, գիւղերու և նաև քաղաքներու մէջ, ամէն կողմ անխնայ տարածուած է մեր ազգայնոց մէջ գինեմոլութիւնը, և ամէն մարդ կը խմէ ամէն օր և ամէն առթիւ։ Կը խմէ ամէն երեկոյ, օրուան աշխատութիւնը լմեցնելէ յետոյ, կարծելով որ ալքոլին չնորհիւ պիտի վերադառնէ կորսուած ուժը, կը խմէ խրախճանութիւնց մէջ, ընկերով թէ ոգելից ընկերին ուրախութիւնը կը բազմապատկէ, կը խմէ տխուր պարագաներու մէջ, հաւատալով թէ օղին կամ գինին իր վիշտը պիտի փարատեն, կը խմէ վերջապէս ամէն օր, ամէն առթիւ, առանց գիտնալու որ եթէ իրօք ալքոլը ուժաւորոյ դրդուութիւնը մը խարուսիկ կերով մը կուտայ, կամ երբեմն թմրութիւն մը որով ներկան կը մոռնանք, սակայն որքան ալեալն հետևանքները, և որչափ կործանիչ ապագային համար։

Ընդհանրապէս կը կարծուի թէ՝ օղին, խաղողէ հանուած, վնասակար չէ։ Սակայն պակաս դարձեալ մէկ։ Անչուշտ գինեմոլութիւնն հանուած ալքոլը ունի վտանգաւոր է, բայց թերեւս միայն թոյն է, որչափ ալեալ, քիչ մը զօրաւոր, արդիւնքը նոյնն է կարելի չէ անոր առերէ ապրելու թեմեն խուսափիլ։

Մեր ինչ մասնաբաժնի մէջ, ամենայն ուժգնի զիրքն է զայն թողուլ, մինչեւ ուրիշ մը չտա ուրիշ զեղանութիւն։ Ինչպէս Միաբերը բանակամաչի ուժի պակասութիւնը պատրաստելով, լուսնանուն հանդիսանալ է այս հարցումն անտարբեր փնտրման զործին։ Թուրք զիւղացիներու հոգեբանութիւնը աչքի առնելու՝ ուսումնասիրելով, տարբերութիւն կայ որ կառավարութեան անուղղակի ինչ ինչ զանազանութիւն մը պիտի կարենար կանգնիլ քանդումի զործի։ Մեկ երկու ժամանակներու ներկայութիւնը պիտի բաւէր տակիա ընելու։ Եթէ նեղարկեն արգելքներ չլլլային։

Չի՛ յուսար որ Պոլիսը տեղեկութիւն չունենայ այս անցուդարձին, քանի որ Գալատ քիչ տակը և վանտայր Հայր Սուրբին աչքին առնելու տեղի կ'ունենայ այս տակը։ Այն առեն, ինչպէս այսքան լեռնային Պատրիարքարան և Գրասենեայ Ներքին Գործոց կողմէ։ արդեօք կը ապասպասի որ քանդուած անասնին հանդիպն ալ խրատուին։ Անոնց լուրջ նեկատուութեան կը յանձնեմ այս տողերը։ պէտք է միաբերան ընդ միշտ կեդրոնէն պէտք եղանը ընել Ամենի Միաբերին մասին, որ արդէն չատ առաջ նատած է վանքին իր չարունակական ատենդութիւններով։ Զ՚՝ որ անցեալ տարի ալ ուխտագնացներ գեղարդութիւններ յարուցանելի վերջ՝ անալ լուսաւորութիւններ ըրա՝ վանքի հասցէներու, եանդին մասին։

ԴՈՒՐԱՆ

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Ատարազար, 5/18 Հոկտ.

Արեւելեան վերջադրեալ ճանապարհներ չատ սխուր կերպով կը նկարագրեն վանքապատեան անասնին օրրատրէական վիճակը։ Դպրեվանքը պատկանող ազգասէր հայ հարուստներ անասուր, որ տարիներէ ի վեր խոշոր ծախքերով պահուած պահպանուած և օրս հասուածարար վիճակի մը հասած է, այսօր, դրպի թուրք զիւղացիներու տասարին տակ ոչնչանալու վրայ է։

Ասկէց չատ տարիներ առաջ, սեպտ կարգադրութիւնք մը, թուրք զիւղացիներու պատկանող 20–30 արտաւարի չափ անասուր միացուած է վանքի անասունին։ Ժամանակէ մը ի վեր զիւղացիները դասի պիտած են ու զատարանը ցայսօր իր վճիռը չէ արձակած, ըստ վարեմի սովորութեան։ բայց դատին վճռուած չլլալը պատճառ մը չէ եղած արդիւնքը թարգ զիւղացիները որ օրական 40–50 ասլի տիպա չտիսարանին իրենց տունները կարելով և ուերեկով ամենեն լատարան ու արիւնաբար ծառերը իրը վառելանիւթ։ Ուշադիր մը չկայ նոնոր զէնի տարբեր երբ 20–30 արտաւար անասուն տեսնելի փախարէն վանքապատեան հաղորդուր արտաւար անասուններն ալ չգտնուին և դատի չվերատուին։ Տեղւոյն Միաբերը բանակամաչի ուժի պակասութիւնը պատրաստելով, լուսնանուն հանդիսանալ է այս հարուստ անասնոյն փնտրման զործին։ Թուրք զիւղացիներու հոգեբանութիւնը աչքի առնելու՝ ուսումնասիրելով, տարբերութիւն կայ որ կառավարութեան անուղղակի ինչ ինչ զանազանութիւն մը պիտի կարենար կանգնիլ քանդումի զործի։ Մեկ երկու ժամանակներու ներկայութիւնը պիտի բաւէր տակիա ընելու։ Եթէ նեղարկեն արգելքներ չլլլային։

Չի՛ յուսար որ Պոլիսը տեղեկութիւն չունենայ այս անցուդարձին, քանի որ Գալատ քիչ տակը և վանտայր Հայր Սուրբին աչքին առնելու տեղի կ'ունենայ այս տակը։ Այն առեն, ինչպէս այսքան լեռնային Պատրիարքարան և Գրասենեայ Ներքին Գործոց կողմէ։ արդեօք կը ապասպասի որ քանդուած անասնին հանդիպն ալ խրատուին։ Անոնց լուրջ նեկատուութեան կը յանձնեմ այս տողերը։ պէտք է միաբերան ընդ միշտ կեդրոնէն պէտք եղանը ընել Ամենի Միաբերին մասին, որ արդէն չատ առաջ նատած է վանքին իր չարունակական ատենդութիւններով։ Զ՚՝ որ անցեալ տարի ալ ուխտագնացներ գեղարդութիւններ յարուցանելի վերջ՝ անալ լուսաւորութիւններ ըրա՝ վանքի հասցէներու, եանդին մասին։

ԴՈՒՐԱՆ

ԶԻՆԵՄՈՐՈՒԹԵՆԷ ՓԱԽՉՈՂՆԵՐՈՒՆ ՊԱՏԻԺԸ

[ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ]

Պոլսոյ կառավարութիւնը պարտաւորած կը ծանուցանէ զինուորական պատժողներ օրէնքին հետևեալ պարտադրութիւնները.

1. — Եթէ զինքի տակ գտնուող և «Փիթիլաթ», «Բէոֆի» կամ «Մուսթաֆիզ», «Բէոֆի» կամ «Մուսթաֆիզ» կոչուող զինուոր մը ինչպէս՝ զինեալ ինչ ինչ զանազանութիւն և կրկին «Նէֆէր» կարձանագրուի։

2. — Եթէ «Փիթիլաթ», «Բէոֆի» կամ «Մուսթաֆիզ» զինուորները իրենց պատկանած վայրին քանի մը «Նէօղլէ» զինքի տակ հաւաքուած պահուն իրենց եղած հրամէրին չպատասխանեն, իրարանցիր հաւաքման համար կրկ լլլելով պատիները, պատիժի օրէնքն գործադրելու որ ալ հանին։

4. — Պատերազմի միջոցին փախչող մեծամասնները, տասնապետները և «Նէֆէրներ» վրայ տեսի տաժանակիր ուղարկելու կը պատասխանատուութեան և նոյնի «Նէֆէր» կարձանագրուին։

5. — Այն մեծամասնները, տասնապետները կամ «Նէֆէրներ», որոնք պատերազմի միջոցին տասնց պարտութեան օտար կ'անդամնալ՝ անոնց կ'անդրեն և կամ իրենց զինուորական խումբը օտարերկրեն զուրս զտնուած պահուն զանոնք տասնց պարտութեան կը ձգեն և իրենց բացակայութեան երեւան եղած օրուան հետևեալ օրէն սկսելով երեք օրուան միջոցին չեն վերադառնար, զանազանի ուխտան հարուած կը սատանան, չորս ամիս տաժանակիր ուղարկելու եղանակ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԺԻՒՂ՝ ՖԱՆԹՕՄԱՅԻ ԴԷՄ

Զ. — ԼԱՐԻՊՈՒԱԶԻԷՐ ՇԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ ՄԷՋ

— Ներեցէք, բաւ Ժէվի, չեմ կրնար ապասիներ պաչուռնակիցս։ Զիս կը կանչեն վերք մը պարհանելու համար։ Բայց բոլոր, սատրիս հիւանդ մը անհանելու եկած չէ՞ք։ Ո՛բան պիտի ըլլամ ձեր պահանջութիւնքն տակ գնելով ինքզինքս։

— Ո՛չ, ո՛չ, հնարաւոր եմ, պատասխանեց Ժէվի, ի սեռութիւն, տարբեր։

— Քիչ տանէն պիտի սեռանինք, այնպէս չէ։

— Այո՛, այո՛, քիչ տանէն։

Եւ Տքթ. Շարլէի քովէն հեռանալով, Ժէվի դառն հիւանդապանը, որ իրեն կ'սպասէր հարիւրաթեռք։

— Հիւանդն տարօրինակ կ'ըլլայ, մտնաց։ Այս ամէնն բան մը չի նայեցաբիր։ Ժողիքին կը գրէ թէ Լարար կ'սպասէ Շարլէի կողքանին։ կը հեռաւորեմ Լարարը, որ խոյս կուտայ...։ Գիշերը կ'անցնեմ անենալի մը մէջ։ Ոչինչ կը անտեսեմ և որ սարսուն գարշելի ոգիր մը կը զգծուի։ Արդ, ո՛չ մնայն բան մրնա՝ չեմ լար, մինչ ոգիրը կը զգծուի ինձմէ մէկ մէջը հեռու։ Եւ Տքթ. Շարլէ, սան ակրը, ինք ալ բան մը չի անենար և բան մը չի բեր և նոյնիսկ չի գիտեր թէ յաջողած առաս իր սան մէջ գանուած կինը ո՛վ է։ Ասոր վրայ, մեր լրատուն Ժողիքինը հեռանգնոց կը մնայ սատանքի հիւանդութեամբ, կ'ըսեն։ Թերեւս թունաւորած մրն է...։ Եւ սարսռապիր մը կ'սատանայ Լարարին...։ Ցեռայ, երբ հիւանդանոց կը հասնիմ անոր պարարանութեան զգծուելը զարերու համար, ահա կը հանդիպիմ... ո՛ւրա՛, Տքթ. Շարլէի...։ Այս ամէնը չատ գիրին և խորհրդաւոր է։

Ժէվի գառնալով իրեն ընկերացող հիւանդապահուհին, հարցուց։

— Կը ճանչնաք այն անձը, որուն հետ քիչ առաջ կը խօսէի։

— Տքթ. Շարլէին է, պարո՛ն։

— Ի՞նչ հանգամանքով կը գտնուի հոս։

— Օտար բժիշկ մրն է, պարո՛ն, կարծեմ Պէլժիացի է։ Աէին պարարայի մէջ անօրէնութեան կրմէ արտօնուած է «քրիսիք»ի դասերուն հետեւիլ և հիւանդանոցին աշխատանքին մէջ փորձեր կատարել...։ Բայց ո՛չ նեղբին բժիշկ է և ո՛չ ալ ա՛ռ է պաշտօն ունի վարչութեան մէջ...։

— Հիւանդն տարօրինակ կ'ըլլայ, մտնաց։ Այս ամէնն բան մը չի հասկցաբիր։ Ժողիքին կը գրէ թէ Լարար կ'սպասէ Շարլէի կողքանին։ կը հեռաւորեմ Լարարը, որ խոյս կուտայ...։ Գիշերը կ'անցնեմ անենալի մը մէջ։ Ոչինչ կը անտեսեմ և որ սարսուն գարշելի ոգիր մը կը զգծուի։ Արդ, ո՛չ մնայն բան մրնա՝ չեմ լար, մինչ ոգիրը կը զգծուի ինձմէ մէկ մէջը հեռու։ Եւ Տքթ. Շարլէ, սան ակրը, ինք ալ բան մը չի անենար և բան մը չի բեր և նոյնիսկ չի գիտեր թէ յաջողած առաս իր սան մէջ գանուած կինը ո՛վ է։ Ասոր վրայ, մեր լրատուն Ժողիքինը հեռանգնոց կը մնայ սատանքի հիւանդութեամբ, կ'ըսեն։ Թերեւս թունաւորած մրն է...։ Եւ սարսռապիր մը կ'սատանայ Լարարին...։ Ցեռայ, երբ հիւանդանոց կը հասնիմ անոր պարարանութեան զգծուելը զարերու համար, ահա կը հանդիպիմ... ո՛ւրա՛, Տքթ. Շարլէի...։ Այս ամէնը չատ գիրին և խորհրդաւոր է։

Ժէվի գառնալով իրեն ընկերացող հիւանդապահուհին, հարցուց։

— Կը ճանչնաք այն անձը, որուն հետ քիչ առաջ կը խօսէի։

— Տքթ. Շարլէին է, պարո՛ն։

— Ի՞նչ հանգամանքով կը գտնուի հոս։

— Օտար բժիշկ մրն է, պարո՛ն, կարծեմ Պէլժիացի է։ Աէին պարարայի մէջ անօրէնութեան կրմէ արտօնուած է «քրիսիք»ի դասերուն հետեւիլ և հիւանդանոցին աշխատանքին մէջ փորձեր կատարել...։ Բայց ո՛չ նեղբին բժիշկ է և ո՛չ ալ ա՛ռ է պաշտօն ունի վարչութեան մէջ...։

9.— ՐԻՎՕԼՎԷՐԻ ՇԱՐՈՒԱԴ

Այդ օրը ցորեկին հաւ, Տքթոր Բաթիլի սրահին մէջ ապարանքին ունէի պարարութիւն կը ունիր։

Ա՛չ միայն հիւանդները ընդունած էին և կ'ընդունէին իրենց ծնողներուն ու բարեկամներուն այցելութիւններ, որոնք սիրոյ ժամերու յատնանանցուցիչ միջոցներու մէջ քիչ մը ուրախութիւն կը բերէին, այլ նաև չատ մը թիւրիներ օրն ի բուն անկողնի անկողին կը պառէին, նօսիպարութեան տեսարանները ձեռքերնին, առանց բան մը ըսելու հիւանդները կը քննէին, սանտանները և անոնցիրու առաջնորդները աչքի կ'անցնէին։

Բժիշկներ։

Ամէն պարարայի մէջ հիւանդասենեակներ և հիւանդասենեակներ, որոնք կը պարէին մեծ սրահին մէջ, վարսուսեալ կուտային «տաքիր»ս տարատար։ Ամպատնտ այդ մարդիկը տարաբնակներ, անհանգիստներ ըլլալու էին, որոնք թիւրիս հոն եկած էին, բժշկական ուսումնասիրութիւնի բոլորովին տարբեր պատճառներով։

Ասիկ զատ հիւանդները, գոնէ անոնք որ անկոչ և ցաւերէ ընկնուած չէին, առաջապէս վիճակին անոնց բուն վիճակը։

Գլխի ուղեղի մը լուսաւորն պէտ, բոլոր նայուածքները մի մասն մէկ կէտի մը վրայ կը յառէին, այն է դէպի սրահին խորը։

Հոն, անկողնի մը մէջ, մրտանեարն նեռան, բայց մեռը զրուած անկողիններէն քիչ մը հեռուն, կը հանդիսէր Ժողիքինը, Լարարի սիրահարն։ Խեղճ ազգիկը, բաւն անոնի մը հիմարկուած, գրեթէ քնացած պէս, գեղարուեստ կը ջնջէր։ Ամէն պարարայի մէջ չորրորդ անցած զարհամներուն անուանական էր։

Սրահին այս անկիւնը վիրաբանուած էր, անոր չորս ծայրը գանուելուն համար, հեռու այն գաղտնի ուրիշ այցելուները կը մնային, և ընդհանրապէս ուռ, հեղրին թիւրիներու սրահին և ամէնն ծանր հիւանդներուն բաժինն։ Ժողիքինը գեղանը կը գտնուէր երեք անգամ թիւրաւորներու անկողինները, իսկ քովը, նայն առաջն իսկ սեղանաւոր էին խեղճ ծերուկ կին մը, որուն քով գանուած թիւրիին վրայ, «սարսռազարար քնութիւնն հեմարիանիք» գրուած էր դեմքը գրեթէ ամբողջ մեռեալ անեղուութեամբ էր խորը վիրաբանարու սան։

. . . . . .

Դրան մօտ կանգնած մուսացոյցը մանը երեքին քառորդ մնացած ըլլալը ցոյց կուտար։ Այն տանն մեծ զանգակ մը սարսռի հիւանդասենեակին զանգերը զրնգեցուց։ Սրահին դրան վրայ հիւանդապան մը երեւցաւ, և սկսաւ գոռալ։

— Ժամը ՉԷն քառորդ կայ։ տասը վայրկեանէն պիտի խնդրեմ բոլոր այցելուներէն որ մեկնին։

Երբոր նեղբին բժիշկները, որոնք առաջին ի միր կը գոռային, իրարու հետեւիլով ծղրտեցան։

— Ժամը երեքին քառորդ չկայ, կ'ըսեր մեկը, տա խոզցած զանգակը, Լարարը պիտի չգայ...։

(Շարունակելի)

Թարգ. Դր. Ա. ԳԱԼՓՅԱՆԱՆՑ

ԴԻՄԵՑԷՔ ՍՊԻՏԱԿ ԴԵՂԱՐԱՆ

Գ. ՀԱՔԵԱՆԻ ՍԻՐՔԷՅԻ

Պապը Ալի նաստեսի

Ուր պիտի գտնէք դեղերու ամէնէն թարմը, անխարդախը, և անոնց խնամեալ պատասխանէն գոհ պիտի մնաք միշտ։

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Բեռա, Թագսիմ, Ֆրանսական ճիւանգոցին եւին, թիւ 9, Վալիսի Զեմի նաստեսի

ՏՕՔԹ. ՍՐՍՍ ՈՒՆՃԵԱՆ

ՄԱՄԱՆԴԷՏ ՔԻԹԻ, ԱԿԱՆՋԻ ԵՒ ԿՈՎՈՐԴԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Բարիզի մէջ իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած ըլլալով, եւկարականութեամբ ու ամէնէն նորագոյն մեթոդներով, մեծ յաջողութեամբ կը դարմանէ խուլութիւնը, գիւտ պատան ու հինցած ցաւերը, ականջի խմելը, երեսի ու քթի վրայ եղած ամուրութիւնները առանց գործողութեան կատարելապէս կը չեզնոտարանար գործիքով մը, վիզի ու գլխի վրայ ամէն գործողութիւն կը կատարէ և ալոց կ'ելլոյի նշիկները (պակամիք) կը հանէ առանց արիւնաւորութեան իր մասնաւոր գործիքովը։ Հիւանդ կ'ընդունի մինչեւ կէս օր. Պահնէ Գարու Համիտիէ սիպիլին գէմ, Սրիկ Լեթիճան դէպարանը։ իսկ կէս օրէ վերջ վերոյիշեալ տունը։ Եղ. օրերը կէս օրէ վերջ իր տունը գիմող հիւանդները ձրի կը դարմանէ։ 30—28

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԱՄԵՆԱՄԵՏ

ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԹԷՅԻ

Հաստատեալ 1880 ին

Կ. ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

Լաւագոյն եւ գեղեցիկ թէյերու

Ամենայն տեսակի խառնուրդներ

ԱՃԱՆ, ՄՆՆԴԱՐԱՐ, ԱՆՈՒՇԱՀԱՄ ԹԷՅԵՐ

Գուսանները գլխաւոր թէյավաճառներուն քով կը գտնուի

ՄԵԾԱԲԱՆԱԿ ԵՒ ՓՈՐԲԱԲԱՆԱԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ

Ամէն վայրկեան ձոյլ մթերք ուղղակի Զինաստանէ, Հնդիստանէ, Սէյլոնէ և Ճավայէ ներածուած։ Գուսանային յանձնարարութիւնք վրամիտ և խնայողով կը կատարուին։

Կեդրոնատեղի։ — Կ. Գալա, Գանէ Գարու, Ճէլալ պէյ խանի գրան կից թիւ 10։

TÖRLEY

ՇԱՄՊԱՆԻԱ

Ընդ. մթերանոց Էքսնոմի Բօ-Օշերանիի Ընկ. և ամէն առաջնակարգ վաճառատեղ մէջ կը գտնուի։

ԼԻՆԱՐՏՈ ՍԻՄԱՆ ՔԷՄԲԷՆԻ ԼԻՄԻՏԷՏ

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԱՆԱՏՕԼ ՀԻՄԱՐԻ ՄԷՋ

"ՇՕ ԻՏՐՕԼԻՔ" (ԿԻՐ)

ԵՒ ՄԵՔԵՆԱԿԱՆ ԱՂԻՍՆԵՐ

ԱԳԱՆՑԻՆ ՏԵՍԱԿ

ԳՐԱՄԵՆԵԱԿ։— Մանմուտիէ փողոց, 87 Գուլումբիար խան թիւ 7—8

Ղալաթիա

ՆՇԱՍԱՒՈՐ ՆՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ.— Ա. գտակի վաճառում ամէն տարիքի կանանցի վաճառման գլխարկ կամ հարիւրին 2տ կէս, հարիւրին 5 և վերը տարբերութիւնով մը, երաշխաւորութիւնով կամ առանց երաշխաւորութեան, 75 մեծ վաճառատեղերու մէջ, Քոր Ռուժի մէջնցան։

ՕՍՄ. ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

شركت تجاريه عثمانيه

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 100 000 ՕՍՄ. ՈՍԿԻ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ Կ. ՊՕԼԻՍ

ԱԴԱՔԻՆ ՀԱՅ ԳՐԱՄԱՏՈՒՆ

ԴՐԱՄԵՆԵԱԿՆԵՐԸ ԱՌԹՄԱՐԵԱՅ ԿԵՐԳՈՎ. ՀԱՄՏՅՏՈՒԱԾ ԵՆ

ՍԹԱՆՊՈՒԼ, ԳԱԼԹՐՔԱՐՕՂԼԱՆ ԽԱՆ

Հայկական զրամական հաստատութիւնը կ'ընէ փոխառութիւններ՝ առևտրական առնելու, մուրհակներու, փոխանակագիրներու, բանկնոտներու, պարտաթղթերու և բնեռագիրներու վրայ։

Կուտայ չեքեր, վարկագիրներ, փոխանակագիրներ և հեռագրական վճարումի հրամաններ, ինչպէս թաւրիզ նոյնպէս ամերիկայի բոլոր մասերուն վրայ։

Կը գնէ և կը ծախէ ամէն տեսակ բանկնոտներ և պարտաթղթեր, թէ մեր և թէ բոլոր օտար հրապարակներու վրայ, ինչպէս և օտար դրամներ։

Կը գանձէ և կը զեղչէ առևտրական առնելը, մուրհակները, փոխանակագիրները, բանկնոտները և կտրոնները։

Կ'ընդունի զրամական առանձին նպատակներ պայմանագրով։

Դրամատունս հաստատած է ամէն օրուան ամենայն հանար՝ բաւական կերպով կարգադրուած ապահովութիւնս։

ԹՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՍՆՏՈՒԿ

ենթադրութիւնը մեր հաճախորդներուն մէջ բաշխելու համար

Կ'ընդունի 25 դրամի սկսեալ գումարներ

Դրամատունս կը կատարէ նաև թէ՛ բոլոր տեսակի, թէ՛ տարբերութեամբ և թէ՛ ապրանքներու հաշիւներ, ամէն տեսակ արդիւնաբերութիւններու և ապրանքներու գնում և վաճառում, փոխանակութիւն, ապառնում և նեղատուն։

Կ'ընդունի ներքին ապահովագրութիւն թէ՛ տեղական և թէ՛ օտար տարերու։

Կը կարգէ առևտրական և ճարտարարուեստական ընկերութիւններ և կը մասնակցի անոնց։ Կ'ընէ հանրօգուտ շնորհներու վերաբերեալ ամէն տեսակ ծառայութիւններ։

Լ. ԱՍՏԻԿ ԿԱԼՕՇ

ՈՒՐԻՇ ԱՄԷՆ ՏԷՂԻ ԱՒԵԼԻ ԱՅԱՆ

ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ

ՔԱՐԼՄԱՆԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ ԲԵՐԱ

Երկի մարդոց	Դրամ 22	Կնիներու	18
Մանչերու	» 18	Աղջկանց	12

L'EAU MINERALE BORJOM

ԲՕՐՋՕՄ

ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՋՈՒՐԸ

Կը Բուժէ Ստամոքսի, Աղիքներու Եւ Շնչառական Խողովակներու Հարբուխային Բորբոքումներ (Inflamation catarrahles), ինչպէս Եւ Երիկամունքներու Եւ Լեարդի Հիւանդութիւնները։

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ ԼԱՖՕՆԹԷՆ ՊՐԸԹԸՐՍ ԼԻՄԻԹԷԴԷՍ

Խարաանեան խան

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԹԻՒՆ

ՍՕՍԻԷԹԷ ՌԷԻՍ Տ'ԷՔՍԲՕՌԹԱՍԻՕՆ

Անանիատի խան

ՏՕՔԹՈՐ Գ. ՍԱՐԱՃԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

ԱՅՍ ԵՒ ԱՆՑԵԱՆՑ ՎԻՆՆԵՐՈՒԹԻՒՆ ԳԵՂԵՑԿԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Բեռա, Շնիսակ Ճամբայ, Ներկեանական Ճիւղ ասասարանին դէմը, թիւ 91

Երբոր ամէն կը զարմանէ վերջնական նպատակ վերամին 914ի մէջ ցաւ Փրանկիսար, իսկ Էլեքթրոսիրամասնում քիչ օրէն ամենահին ջերմամիզութիւնը։ Հիմարարի կէս օրէ վերջ ազգատանները ձրի։

Ա.Ց.Ս ԴՐՈՇՄՈՎ

Ս. ՓՐԿԶԵԱՆ Ա.ԶԴ. ՀԻԱՆԴԱՆՈՑԻ

ՍԻՆԱՒԻ ԸՆՏԻՐ ԹՈՒՂԹԸ

Փնտռեցէք ամէն կողմ

Արտօնատեր Օ. ՍԱՐԱՖԵԱՆ

Լաճառատանան մէջ կ'ընդունուած է Ամէնահաղորդ-կիրեան Ընկ., Խանան խան թիւ 1 Մանուս փող։

ՍՊԱՌԵԼՈՒ ՄՕՏ

Լուսինեան Ֆրանսական բառարան

ԵՐԿՀԱՏՈՐ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

1900 մեծ գրիչ եւ աւանդական էջերուն մէջ խմբագրած Ֆրանսերէնի բոլոր ոճերը, արտայայտութիւնները ու արտասանութիւնները

Իր տեսակին մէջ ամէնէն կատարեալ և ընդարձակ օտար Հայ Լուսինն քիչ օրինակներ մնացած ըլլալ, կը հրաւիրենք առաջադիմները որ փութան գնել անոնք այժմէն։ Երկու հատորը մեկտեղ թղթակարգի 80 ղրշ. կաշեկազմ 95 ղրշ.։ 15—5

ՕՐԻԱՆԹՅԱԼ ՖԱԲՐԻԹ ԸՆԿ.

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 400,000 ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՈՍԿԻ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ Իրմիր, Բարափիկ վրայ

Կ. ՊՕԼՍՈՅ ՄԱՆԱՃԻՐԸ

Բեռա, Մեծ Փողոց, թիւ 327 Գալաթա, Գանչ Գարու

ՍՏԱՄՊՈՒԼՈՒ ԼԱՆ

ԹՐԳԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐԻՆ ԱՄԱՓԷՈՒՆԵՐՈՒՆ

Գաբրիէլ Օրիանթալի անօրինութիւնը կը ծանուցանէ թէ խիստ չափաւոր գնով կ'ընդունի գորգերու յանձնարարութիւններ ասիներու, հարաւարեւելեան, հնդիանեաններու, ծխարաններու, գրասենեակներու, սենեակներու եւայլն համար։ Այդ գորգերը մեր գործատեղիներուն վրայ շինուած են ամէն մեծութիւնով և գոյն բուսական գունով, նկարներու ճոխ հաւաքածոյի մը համաձայն, որ մեր արուեստագէտներուն կողմէ պատրաստուած է։

Այդ հաւաքածոյն այցելուներու տրամադրութեան տակ դրուած է Բեռա, Մեծ Փողոց, Սէնթ Անթոնիոյի շէնքը։

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

1892 Օգոստոս 214 եւ 1320 Սեպտեմբեր 20 թուականներ Յանձնարարեալ Կեդր. Գրասենեակը, Ղալաթիա Մեր Թիպանի փողոց, Քոսրիրաթիվ վաճառատան գլխաւոր, կամ հետեւեալ հասցէներուն.

Մանուսիոյ Օտ. Կայս. Գանքային, Սենտ Ճամի հրապարակ.
» Մ. Բ. Սատաք, Շեյխ-իսլամ-խան, Պահէք Գարու թիւ 10։ Աղբի պէյ և Ընկ., Վէրմիշիլիք փողոց
» Պահէք Ամիլօղլու.
» Պահէք Գարու, Լիմոն-Լիսեի, Իրմիր փողոց.
Գասարվեալ Ալեքսանդր Ալեքսանդրեան, Շուկայի հրապարակ.
» Մ. Ա. Անդրեա, Մոտա հատակի.
Պեշիկթաշի Մ. Ա. Տէմարքի.
Բեռա Մանուսիոյ Օտ. Կայսերական Գանքային, Մեծ Փողոց,
Շիշլի Մ. Լ. Թոսի, Պեշիկթաշի հատակի թիւ 137.
Ղալաթիա Մ. Ա. Բիրլանդ, թիւ 13, Թիւնել խան.
Մեծ Կղզի Բէյօղլ Եվ.,
Մաքրիվիւզ Մ. Ա. Անկելոպոս, կայարանի հրապարակ.
Սան Սթեֆանոս Թէրէնեան Եվ.

Գործակալութիւնք օսմանեան գլխաւոր հարսանց մէջ

ՄԱՍՆԱՒՈՐԵՑԻ ԲՈԼՈՐ ՔԱՂԱՔԱՑԻՆԵՐՈՒ ՄԷՋ.

ՍԻՆԳԷՐ ԿԱՐ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՈՒ

ԻՒՍՈՒ ՀԱՍՏԱՏՈՒՆ ՇՐՆՈՒԱԾՈՎ ԵՒ ԱՄԲԱՍՍԱՏԻՐ ՆԻՒԹԵՆՆԵՐՈՎ

ԱՅԼԻԱՐԳԻՍ ԼՈՒԱԳՈՅՆ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՊԷՆ ԵՆ

ԱՏՄՊԷՏԱՆԻ ՀԵՏԱՏԻՊ ԵՒ ԳՈՐԾԱՍԱՌՈՅՑԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

ՉԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԾԵՐԸ

ԳԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ՍԱՀՄԱՆԱՅԻՆ ԳԻՆԵՐՈՒՆ ԴԷՊԻ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ԵՒ ԵՎՐՈՊԱՅԻ

ՍԻՆԳԷՐ ԿԱՐ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՈՒ ՀՕԿ.

Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղեր:

Բեռա, 343, Մեծ Փողոց։ Կալաթա, Մինէր Իսան և Գարաքէոյ 120, Գալաթա, Սուլթան Պայազիտ, Սուլթանհամամ և Ֆաթիհ Հաքիզ Փաշա 64, Սկիւտար Զարէ Պոյի 15։ Գասրքէոյ Մոտա հատակի։ Մաքրիքէոյ Երկաթուղիի հրապարակը, Գալաթա, Բէյօղլիի փողոց 113։ Գէշիկվամ Շերքէյի նաւամատոյցին դիմացը, Բանկալթի, Թրամվայ հատակի թիւ 57

Տեսուչ Սինէշլիի Խանէ։ Կ. Պոլիս Բեռա Մեծ Փողոց 343

Օ ԿԱԼԸՐԻ ՏԸ ԲԵՐԱ

AUX GALERIE DE PÉRA

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆՑ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԿԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ ՎԵՐԱԲԵՐԵԱԼ

Ա ՊՐԱՆԳՆԵՐ

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՅԱՏՈՒԿ ԻՐԵՂԷՆՆԵՐՈՒ ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

Օձիս, երախանոցներ, ներակեղեն, բոնանիկ, պրոտ ի, տանիքի, ֆորսի, բաշկինակ եւն. հարսանեկան իրեղէններ Բեռայի ամէն էն աժան ծախող վաճառատունը,

Բեռա, Մեծ Փողոց, թիւ 235-237, Թոզարլեանի դիմաց

ԱՍԻԱԿՈՒՐԱԾԻՕՆԻ ՁԷՆԵՐԱԼԻ

ԹՐԻԷՍԹԷ

Ասիական Ձենեռալի ընկերութեան ապահովագրուած անձերէն անոնք որ սոխուած են պատերազմի երթալ, կը հրաւիրուին առաջարկի մինչև Հոկտ. 12)25 անձամբ ներկայանալ ընկերութեան գրասենեակը, Գալաթիա Մէյտան փողոց, Ասիական Ձենեռալի խան, թիւ 23-24, Օտ. Կայս. Գանքային դիմաց Ընկերութեան ընդհանուր պայմաններուն տեղեկանալու համար, եթէ կ'ուզեն որ պատերազմի վնասները ապահովագրութեան մէջ նշանակուի։

Ասիական Ձենեռալի
Կ. Պոլսոյ գործակալութիւն

ՁԵՐ ՇԱՀԸ ԿԸ ՊԱՀԱՆՋԷ

ՐԷՔՍ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՕՃԱՌԻ ՓՈՇԻՆ ԳՈՐԾԱԾՈՒԹԻՒՆԷ։ Շարունակական գործածումը անխոտանելի պիտի դառնայ։

Երբոր օճառ տալ ջուրին մէջ հինգ վարայի մէկ գրայ rksh օճառ ապատա ստանիներ ապէկ մը կը լուսայ Մուշտարիները և տարաբերները կատարելապէս կը մարդէ։ Կատարիներու և հանդերձեղէններու իրերու հետաքրքիր ուսումնասիրել։ Ոսկի, արծաթ ապատներ և ապարանիներ կը մարդի և կրկնայիրեն։ ԱՄԷՆԷՆ ԿԱՄԵՒՈՐԸ ստատա ձեռքակերպներ ուսան և գիրին եղանակաւ rksh օճառով կրնաք լուալ։

Րէքս օճառը ձեռքակերպներ մաքրելու տարբեր չգտնուածներ, ինչ որ վերագրուած է անգլիական ապրանքներուն։

«Ռէքս» օճառի գործածութեան եղանակը.—

Ձեռքակ հանելիքներ թիմիզ ատանի մը մէջ 2 գրայ բերա գնելով երբ թիզէ, ատաստ ապատը կ'անհետանան։

Ուրիշ թիմիզ ջուրի ատանի մը մէջ գարձեալ չորս գրայ «ռէքս» գնելով 20 վայրկեան կ'եռացնէք։

Գանգատներու և բրդի լեցներ թիմիզ ատանի գաղջ ջուրի մէջ վեց գրայ «ռէքս» գնելով գանգատը դէս ժամ։

Այս կերպով ամբողջ հագուստներ պօդասալի (կրնգաուացան) և ուրիշ օճառի գործածութեան պէտք չմնալով ապէկ մը լուացուած կ'ըլլան։

«Ռէքս» օճառը գործածութեան առնն տար ջուրի մէջ հալեցնելու է։

Թարգմ. ընդ. գործակալ
ԽՐԻՍՏՈՖՈՐԻՏՍ ՎԻ ՇԷՖԷՐ ՕՂԼՈՒ
Սիրամարգ Նէվէշէհիր խան։

ԳԱՀԻՐԷ ՆԷԶԱՐԼԷԹԻՏՏԷՆ

Օ, Մէյտանտանաքի Թէրլի Թէրլիգաֆ սիմանիներս։ Տարեւանէլանս Թէրքոս սաղը խալիի պէտքը Բիրանէի մինպանտան պարտիկ Ֆէշէնդանանէնի պատար Թէրքոս սաղը խալիի։

Տարիի պարտիկներն պարատ մատարը մէտալիկի խալիի մատարը օրան Թէրքոս սաղը պէր մատիքը չարիմամ վէ թարիքիմամ մէվզի մնատարատան պոնրարդանան մէնալը մէ լրիրէն սա թալէնիկ թարդ օրանարին օր պարատի չարիմամ վէ թարիքիմամ անբատիքը սանրատ սանա կէօր մնատարատանա իշթիրաք իմմէք խաղի ենդան ան նմատիքիմամ թէ հինգ արտէրէնի մնամ սանրատ սանի տարի բաւի Թէշրին Եվվէլինին ան խշխանի մատան էրթէսի կիանիսի պատար Պանրիկ նէգարէքի մնատիքիմամ բիատէքիմամ մնամիքիմամ խրմիրի իլան օրանատ։

7 Թէշրին Եվվէլ 238

ՀԱՐՊԻԼ ՆԷԶԱՐԼԷԹԻՏՏԷՆ

Էֆիատը մինքանէ թարգիանան խրամէնը ատբերիէլէրինէ մատարպիլ Վերիլէնէք պէտարը նատարինին Թէշրին Եվվէլին կերմի պէչիմէն կիսն ատչատա զատար էէր թարգիա ատլ ու զատալ օրանանատ իլին պիլ ատնատ զամանատրատ թէպլիզամ իսրատ գէլանմը տրը։

7 Թէշրին Եվվէլ 328

ՓՈԽԱՑԷՔ ԱՄԵՆԷՐԴ Ա.Լ.

ԿԱՊՈՅՏ ԱՂՈՒԷՍԻՆ

(RENARD BLEU)

Մ. ԹԱՅԻՄՈՎԻՉ

Բեռա, Բասամ Բանաթյա

Բարիզէն նոր հասած են փոդկագ, մանչոն, էմոյ, մուչտակ ամէն տեսակ, բուլիոյի մուչտակ, այրերու մուչտակ, վէ չին նորաձեւութեամբ մուչտակ գլխարկ։

Միակ վաճառքի տունը

Վերջին ծայր չափաւոր գիներ

Տպգր. ԱՐՇԱԿԵԱՆ օրարերի

ռապէլ Հոկտ. 17 թիւով.— Հոս գրաց կը չրջի, զոր չկրցի անձամբ տուրգել։ Բայց հասատ դրաց մը ըլլալուն համար, պարտք համարեցի ձեզի տարածել։ Անպլ. գեղան Սրբ Յովրիքաբ Բէրթրամի երեք օր առաջ Աստուծոյ զաւակներուն անձնուրաթիւններէն մէկուն բան է. «Կրեսակն կ'ուզենք»։

Բ. ԳԱՍԻՆՔ ՄԵՂՔԻՔՏՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏԻ ԶԲԱՂԱՆՔԻ

Կարդ մը օտար թերթեր զրոյցի մը արձագանգ եղած էին, որուն համաձայն, ազգաթիւնները մասդիր են զրպարտեան գեղատիւնոց մեր միջամտելու և գլխադարձ մը կընել տալու համար, եթէ երբեք պատերազմին այս կամ այն կողմէն վնասեան յաղթական մը տան։ Աւագ վրայ Բ. Դուտը արտաքսմանի իր վեղարներուն միջոցաւ ակրաթիւնց մեռ գլեմոտ ընելով յայտարարած է թէ բացարձակապէս որոշած է իր անձին ընթացքը պահել ու պատերազմը չարձանակել, զրպարտեան կամ յաղթութեան պարագային։ Թուրքիա ս և է միջամտութիւն չպիտի ընդունի նեղիայ պատերազմին մէջ։

ԹՈՒՐՔԵՐԷՆԱՅՈՒ ՅՈՒՍԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Թուրք թերթերը կը հաստատեն թէ Թուրքիոյ և Իտալիայ յարաբերութիւնները սիրալիր հանգամանք մը ունին։ Սակայն փոքր Ասիայ մէջ կատարուած զօրահանութիւնը դէշ մեկնութիւններու տեղի տուած է։ Բեղերաստրիի օտ. գեղան Թուրքիան փաստ յաշտած է փարատել այդ թիւրիմացութիւնները, ուստ կատարութեան յայտարարելով թէ կատարուած զօրահանութիւնը պալքանեան պատերազմին համար է։

ԹՈՒՐՔ ԳԱԶԵԹՆԵՐՆ ԳԱՐԱՍՏԱԼՈՒ ԹԱՂԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Բուկարէշտէն կը հեռագրեն 16 հոկտեմբերին. «Գերի ընուած Թուրք սպաները այսօր ներկայացուցան Նիքոլա Թարգարէն։ Բուկարէշտի ընդհանուր բանտարկեալներն մէջ։ Թարգարը զիրենք ընդունեց ամենամեծ բարեացակամութեամբ։ Գալեց զեղացնական ընթացքը այն սպաներուն և զինուորներուն, որոնք Տէլիլի և Թաւրիի բերդին պաշտպանութեան մասնակցած էին։ Թարգարը յեսոյ յարած է.— Իմ երդիրս մէջ ձեր ընակութեան միջոցին ժողովրդա բարբարին սպասական մարգարիտութիւն մը ցոյց պիտի տայ։ Գարատաղցիները վերին աստիճան կը հիանան այն արիութեան մասին, որուն ապացոյցը կատարեցիք էն կատաղի թշնամիները։ Սպասեցէք յուսալով թարգարէին խօսքերէն, ամէնքն ալ ձեռքը սեղմեցին։ Նիքոլա թարգարը իրենց խնայուց թէ օրայօժար կ'արտոնէ զիրենք որ իրենց զենքերը կրեն։

ԱՆԵՂԷՆՈՒԹԻՒՆ ԳԱՍՏԱՆԱՐՆԵՐ ՊՈՒԼԳԱՐԻԱՅԻ ՄԷՋ

Պուլկար էկս պաշտօնական Միս. թերթին գրածէն նպակով Անգլոյ հասարակութիւնը, չնորհիւ Պալքանեան Քոմիթէի բրոշակատոն, համակրական վերաբերում մը ցոյց կուտայ Պալքանի միացեալ ուժերուն համար։ Քոմիթէն Պուլկար բանակին համար կամաւորներ կը գրէ և բազմաթիւ սնդիկացիներ կը ներկայանան արձանագրուելու համար։

ԹՈՒՐՔ ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱԽՄԲՈՒՄԸ

Իսլամեան աշխ. թերթերու համախմբումը զգալի արագութեամբ առաջ կը տարուի մէկ քանի օրվ ի վեր, կ'ըսէ Թանին կ. Գալաց թերթերը։ Կացարմիները սա է։ Էրզրումի Գարամանների, Էնիսի բերի, Ուշաքի, Իզմիրի և Ամիրոն Գարահիսարի զօրաբաժինները Իսլամեան Նահանգին մէջ համախմբուած են։ Գունեայի զօրաբաժինը Սեբաստիա-ցամաք եկած է, ուր պիտի հասնին հանանգամբ Իսլամիսի և Տարսանէլի զօրաբաժինները։ Իզմիրի և Պրուսայի զօրաբաժիններն ալ կը հասնին։ Այսպէս Իսլամեան Նահանգին մէջ 10 վաշտ բէսիրի և 11 վաշտ նիզամիէ հանախմբուած են, որով Իսլամեան տանը համախմբուած զինուորներուն թիւը 200000ի կը հասնի։ Մակեդոնիոյ մէջ Վարասարի բանակը և հարաւային բանակը աւարտած են համախմբումը։ Կառավարութիւնը յոյս դրած է 50000 կամաւոր Ալբանացիներու վրայ, որոնք օգնութեան պիտի հասնին։

ՏՈՒԱՐ ՀԱՅԱՐ ԱԼԻՊԱՆԱՅԻՆԵՐ ՍԵՐԲԻՈՅ ԿԸ ՄԻԱՆԱՆ

Պելգրատի Թանի թղթակիցը կ'ըսէ թէ պատերազմի յայտարարութեան լուրը անհարազրելի խանգաւառութիւն առաջ բերած է Պելգրատի մէջ։ Ամբոխը պարատան առջև համակիր ցոյցեր ըրած է։ Հրատարակուած աղթքներ պատասխան են Սերպիական լուրը եկեղեցիներուն մէջ, դաշնակից պետութիւններու զինուց յաջողութեան համար։ Թագաւորը վերնա դարձած է Ժորժ Լչանանին և Պ. Բաչիչի հետ։ Խաղաղութիւնց Սերբերուն կողմը անցած է 10000 Ալբանացիներու հետ։ (?)

ՕՍՄԱՆԱՑՈՒՆ ՊԱՇՏՊԱՆԱՑ ԿԸ ՀԱՅՑԷ

Բարիզէն 19 Հոկտ. թուականով կը հեռագրեն. «Հելլենական կառավարութիւնը տէրութիւններուն ծանուցած է որ այսօր Ցոհնասան լիսական պաշարում հաստատած է Օսմ. կայսրութեան եղերքներուն վրայ, հիւսիսային լայնութեան 39. 32 և 38. 56 զուգահեռականներու և կրկնիչի արեւելեան լայնութեան 20. 5 և 20. 47 միջօրէականներուն միջև։»

ԹՈՒՐՔ ԳԱՍԱՐԱՒՈՐՆԵՐՈՒՆ ՀՐԱՄԱՆԱՆՔԸ

Ռուս կառավարները չարձակ Գալիցիոյ կը ժամանեն։ Ռուս զօրավար Լիլաց այս կառավարներուն հրամանատարութիւնը ստանձնեց։

ՀՅԱԳԸ ԵՒ ԱՅՐՊՏՈՅՆԸ

Վերջին օրերս արմենիի և հայի հայրապետութիւնն մէջ զրացուած գեղատարութիւնները հարթուած են։ Արմենիի փոխադարձութեան համար Աստուծոյի երկմտութիւն գնդին վրայ երկու վանքն յանկացուած է։ Զմիտարեան փաստերը հայ կը հանեն, ուստի հայի սրբութիւնն ալ չպիտի զրացուի։

Մ. ԿԼԵՕՓ ՀԱՅԻՐԻՐ ՀԱՅԱՑ ՔՐԻՍԹՈՆԵԱՅ ՆՈՒՐԱՏ ԿՈՒՏԱՑԵ

Պարիզիոյ վարչապետը Մ. Կլեոֆ, որ մեծ հարատութիւն ունի, Պարիզ Կարմիր Խաչի ընկերութեան հարիւր հազար ֆր. ի նպատակ մը տուաւ։ Պարիզիոյ կրթական նախարարը չրջարկական մը զրկիրով բարը զղրոյնելու անարդնութիւններուն, հրամայեց որ ուսանողները Կարմիր Խաչի զարդերով զրաղին։

ՔԷՐՏԻՆԱՆԵՐ ԹՈՒՐՔԱՅԻՆ ԴԷՄ ՑԱՅՏԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՆՈՒՐԱՏԱԿԸ ԳԱՆԱՆԱԿ

«Մեր արեան և կրոնքի եղբայրներուն, այդ մարտիրոսներուն կեանքը կորցրի եղածին չափ բարերարելու մեղով բոլոր խաղաղասիրական միջոցները սպառած ըլլալով հրամայեցինք մեր բանակին սահմանագլուխը անցնիլ և թշնամին զէմ պատերազմ մը տալ։ Այն գործը, զոր կը հանատարնենք, նուիրական և մարդասիրական գործ մին է։ Աստուած մեզ զօրքերը պիտի սրգաղացնեն այն յոյսերը, զոր ազգը կը դնէ իրենց վրայ։ Յառաջ, խաչին և զենքերու օգնութեամբ։ Թող արդարութեան Աստուածը օժանդակ ըլլայ մեզի»։

ՀԵԼԼԷՆԱՅԱՆ ՆՈՒՐ ՄԱՐՏԻՐՆԵՐԸ

Գրեցինք թէ Հելլէն կառավարութիւնը, վերջին օրերս գնած է Արժանթինի կառավարութեան հաշուոյն չմնուած չորս մարտանաւեր։ Արժանթինի կառավարութիւնը 1910ին 12 մարտանաւ յանձնարարած էր Եւրոպական զործարանատներուն։ Առանցմէ չորսը՝ Գերմանիոյ, չորսը՝ Անգլիայի և չորսն ալ Ֆրանսայի մէջ պիտի շնուէին։ Անգլիոյ մէջ շնուած չորս մարտանաւերն են որ գնուած են Հելլէն կառավարութեան կողմէ։ Առանց 980 թոնոյ տարողութիւն և 31 մղոն արագութիւն ունին։ Ցոհնասան ամէն զատ գնած է Անգլ. զրահաւոր մը մէջ Զիւնասանի հաշուոյն չնուած յանանա մը, որ չորս հազար թոնոյ է և որուն թնդանօթները ունին 15 սանթիմէթր տրամագիծ։

ՋԻՆՈՒՈՐՆԵՐՈՒՆ ԺԱՄԱՐԱՆՈՒՄ

Պուսայի չրջականները յարձակումի պատրաստ զրեր մը տուած Գարատաղցիները վանելու համար, զանազան վայրերէ պնդուոր զրեցած է։ Ասանց մէջ բարձրաթիւ կառավարներ կան։

ՊՈՒԼԳԱՐՆԵՐՈՒՆ ՍԱՐԳԱՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿԸ ՇԻՆԵՆ

Պուլկարները Գումիլճինի անուն զիրքէն զէպի ի վեր սրմանեբարով ամրաթիւններ կը շինեն զանազան զիրքերու վրայ։ Այդ կարգի ամրութիւններ չինելու մասին մեծ փութաջանութիւն ցոյց կը տրուի։

ՊՈՒԼԳԱՐԻՈՅ ՕԺԱՆԳԱՆՆԵՐԸ

Հարիւր հազարոց պուլկար հրամանատարութիւն կը թափուի Գարատաղի մէջ և զօրաժողովութիւն ցոյց կուտայ։ Ստուգուած է որ Պուլկարիայէն եկած խումբերուն զրպանով կազմուած են այդ հրամանատարները։ Վերջերս այդ հրամանները մէկ քանի հոգի առնուած են։ Հրամանները նուազելու համար զանազան տեսակէտ բարարում զրուած է։

ՄԱԼԻՏՈՒՐՆԵՐՈՒՆՑ ԱՌՈՒՈՏԱՐԸ

Հաստատուած է որ մեծ թուով Մալիտուրներ մասնակցած են այն յարձակումներուն, զորս ամէն առաջ Գարատաղցիները ըրած էին Բրանչէի և չրջականները գանուող բարձունքներուն վրայ ու պարատեան մասնակցած էին։ Օսմանցիներուն ձեռքը անցած վիրաւորներուն մէջ կան մէկ քանի Մալիտուրներ, որոնք խոստովանած են իրենց արարքը։ Առանց յայտարարութիւններուն նայելով, Գարատաղցիները զղջացած են պատերազմ հրահրելու համար։ Բարդական կոչումներն ալ չտա տեսարան է։

ՔԷՐՏԻՆԱՆՑ ԹԱՂԱԿԻՉԵՐԻՆ ՄԷՋ ՀԱՆԱՅԱԳԻՐԸ

Ի պատասխանի Նախարարաց Խորհուրդին մէկ հեռագրին թաղաքը կէչօֆին հեռագրած է հետեւեալը. «Հիմա համոզուած եմ թէ մեր անդրադարձի և քաջարի բանակը, Պուլկարներու դէմ ժողովուրդ մը ըլլալուն, որուն անհնարացութիւնը ազդային խնդիրներու համար, Պատմութեան ընթացքի անօրինակ է պիտի մարանչի և վերջնականապէս ջնջէ Պուլկարը ցեղին յանխնական թշնամին։ Բիլոյին և Բոտօֆէն անցին զանուող մեր եղբայրները վերջապէս պիտի բանուորուին ազատութեան արշալոյսը։ Կեցցէ յաղթանակն և քաջարի Պուլկար բանակը։ Կեցցէ Պուլկար ժողովուրդը։»

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ԹՈՒՐՔ ՀԱՆՏԻՍԹԻՒՆԸ ԻՆՉ ՊԷՍ ԿԵՂԾՈՒՆԱՅԻ

Ուշէն 18 հոկտ. թուականը կը հեռագրուի. «Դաշնակիրը այսօր ցոյցերէն յետոյ կնքուեցաւ ժամը 3 ու կէսին։ Իտալացի և Թուրք պատերազմարները ժամը 3ին ընդունած են Զուիցերիական դաշնակցական խորհուրդին մէկ անդամը որ յատկացաւ Ուշի եկած է յանուն Զուիցերիական դաշնակցութեան վերջնք չնորհաւորիլու հաշտութիւնը կնքելուն համար։ Հաշտութեան դաշնագիրը կը բաղկանայ 11 յօդուածներէ և կը պարունակէ թշնամութիւնց դադարումը, Օսմանեան զօրքերուն Տրիպոլիէն և Իտալական զօրքերուն Եղէկանի կղզիներէն ետ քաշուիլը։ Իտալական զօրքերը պիտի մեկնին սակայն կղզիներէն Տիլոսէ, Մ. բաղձալին պարզուելէն յետոյ։ Դաշնագիրը սակայն կը պարունակէ նաև Օսմանեան հանրային պարտուց հատցմներուն համաձայնութեամբ զանաձայնութեան մը վճարումը, զիտանդիական և տեւական յարաբերութիւնց ու քարիմիր բարեհաճութիւններուն վերահաստատումը։

*** Ուշէն կը հեռագրեն թէ հոկտ. 15ին կնքուած համաձայնութիւնը սեպտ. 16էն ի վեր պատրաստ էր պրպէն։ Խաղաղի պատերազմներուն կողմէ ստանաքարանի հանձնարարութիւնը արդարնտած էր օսմ. պատերազմներուն կողմէ։ Սեպտ. 16ին, այսինքն Պալքանեան դեսպանութիւններէն առաջ, Օսմ. Նախարարաց Խորհուրդը որոշած էր Ուշի զրկել Բէշիա փաշան, բանակցութիւնները չարունակելու համար խաղաղական ծրագրին հիման վրայ։ Քանի մը օր յետոյ Բէշիա փաշա կ. Պոլիս կը վերադառնայ, Նախարարաց Խորհուրդի հաստատութեան ենթարկելու համար համաձայնութիւնը։ Բէշիա փաշայն յետոյ Ուշի զրկուած է Սեպիլանան պէյը, լիազօր իրաւունքներով և վերջին հրամանները հաղորդելու համար Թուրք պատերազմարան։ Սեպիլանան պէյի ուղեւորութիւնն միջոցին Օսմանեան կառավարութիւնը զինուորական չրջանակներու ճնշման տակ, հանգամանքներուն ու ազգային և մարդասիրական գործ մին է։ Ազատելու ենք որ մեր գործերը պիտի սրգաղացնեն այն յոյսերը, զոր ազգը կը դնէ իրենց վրայ։ Յառաջ, խաչին և զենքերու օգնութեամբ։ Թող արդարութեան Աստուածը օժանդակ ըլլայ մեզի»։

ՀԵԼԼԷՆԱՅԱՆՆԵՐ ԵՒ ՄԱԼԻՏՈՒՐՆԵՐԸ

Գրեցինք թէ Հելլէն կառավարութիւնը, վերջին օրերս գնած է Արժանթինի կառավարութեան հաշուոյն չմնուած չորս մարտանաւեր։ Արժանթինի կառավարութիւնը 1910ին 12 մարտանաւ յանձնարարած էր Եւրոպական զործարանատներուն։ Առանցմէ չորսը՝ Գերմանիոյ, չորսը՝ Անգլիայի և չորսն ալ Ֆրանսայի մէջ պիտի շնուէին։ Անգլիոյ մէջ շնուած չորս մարտանաւերն են որ գնուած են Հելլէն կառավարութեան կողմէ։ Առանց 980 թոնոյ տարողութիւն և 31 մղոն արագութիւն ունին։ Ցոհնասան ամէն զատ գնած է Անգլ. զրահաւոր մը մէջ Զիւնասանի հաշուոյն չմնուած յանանա մը, որ չորս հազար թոնոյ է և որուն թնդանօթները ունին 15 սանթիմէթր տրամագիծ։

ՋԻՆՈՒՈՐՆԵՐՈՒՆ ԺԱՄԱՐԱՆՈՒՄ

Պուսայի չրջականները յարձակումի պատրաստ զրեր մը տուած Գարատաղցիները վանելու համար, զանազան վայրերէ պնդուոր զրեցած է։ Ասանց մէջ բարձրաթիւ կառավարներ կան։

ՊՈՒԼԳԱՐՆԵՐՈՒՆ ՍԱՐԳԱՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿԸ ՇԻՆԵՆ

Պուլկարները Գումիլճինի անուն զիրքէն զէպի ի վեր սրմանեբարով ամրաթիւններ կը շինեն զանազան զիրքերու վրայ։ Այդ կարգի ամրութիւններ շինելու մասին մեծ փութաջանութիւն ցոյց կը տրուի։

ՊՈՒԼԳԱՐԻՈՅ ՕԺԱՆԳԱՆՆԵՐԸ

Հարիւր հազարոց պուլկար հրամանատարութիւն կը թափուի Գարատաղի մէջ և զօրաժողովութիւն ցոյց կուտայ։ Ստուգուած է որ Պուլկարիայէն եկած խումբերուն զրպանով կազմուած են այդ հրամանատարները։ Վերջերս այդ հրամանները մէկ քանի հոգի առնուած են։ Հրամանները նուազելու համար զանազան տեսակէտ բարարում զրուած է։

ՄԱԼԻՏՈՒՐՆԵՐՈՒՆՑ ԱՌՈՒՈՏԱՐԸ

Հաստատուած է որ մեծ թուով Մալիտուրներ մասնակցած են այն յարձակումներուն, զորս ամէն առաջ Գարատաղցիները ըրած էին Բրանչէի և չրջականները գանուող բարձունքներուն վրայ ու պարատեան մասնակցած էին։ Օսմանցիներուն ձեռքը անցած վիրաւորներուն մէջ կան մէկ քանի Մալիտուրներ, որոնք խոստովանած են իրենց արարքը։ Առանց յայտարարութիւններուն նայելով, Գարատաղցիները զղջացած են պատերազմ հրահրելու համար։ Բարդական կոչումներն ալ չտա տեսարան է։

ՔԷՐՏԻՆԱՆՑ ԹԱՂԱԿԻՉԵՐԻՆ ՄԷՋ ՀԱՆԱՅԱԳԻՐԸ

Ի պատասխանի Նախարարաց Խորհուրդին մէկ հեռագրին թաղաքը կէչօֆին հեռագրած է հետեւեալը. «Հիմա համոզուած եմ թէ մեր անդրադարձի և քաջարի բանակը, Պուլկարներու դէմ ժողովուրդ մը ըլլալուն, որուն անհնարացութիւնը ազդային խնդիրներու համար, Պատմութեան ընթացքի անօրինակ է պիտի մարանչի և վերջնականապէս ջնջէ Պուլկարը ցեղին յանխնական թշնամին։ Բիլոյին և Բոտօֆէն անցին զանուող մեր եղբայրները վերջապէս պիտի բանուորուին ազատութեան արշալոյսը։ Կեցցէ յաղթանակն և քաջարի Պուլկար բանակը։ Կեցցէ Պուլկար ժողովուրդը։»

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ԹՈՒՐՔ ՀԱՇՏՈՒԹԻՒՆԸ ԻՆՉ ՊԷՍ ԿԵՂԾՈՒՆԱՅԻ

Ուշէն 18 հոկտ. թուականը կը հեռագրուի. «Դաշնակիրը այսօր ցոյցերէն յետոյ կնքուեցաւ ժամը 3 ու կէսին։ Իտալացի և Թուրք պատերազմարները ժամը 3ին ընդունած են Զուիցերիական դաշնակցական խորհուրդին մէկ անդամը որ յատկացաւ Ուշի եկած է յանուն Զուիցերիական դաշնակցութեան վերջնք չնորհաւորիլու հաշտութիւնը կնքելուն համար։ Հաշտութեան դաշնագիրը կը բաղկանայ 11 յօդուածներէ և կը պարունակէ թշնամութիւնց դադարումը, Օսմանեան զօրքերուն Տրիպոլիէն և Իտալական զօրքերուն Եղէկանի կղզիներէն ետ քաշուիլը։ Իտալական զօրքերը պիտի մեկնին սակայն կղզիներէն Տիլոսէ, մինչեւ բաղձալին պարզուելէն յետոյ։ Դաշնագիրը սակայն կը պարունակէ նաև Օսմանեան հանրային պարտուց հատցմներուն համաձայնութեամբ զանաձայնութեան մը վճարումը, զիտանդիական և տեւական յարաբերութիւնց ու քարիմիր բարեհաճութիւններուն վերահաստատումը։

*** Սերպ կառավար ու թիւրը 31 և 14 հոկտ. պաշտօնական տեղեկութիւնը հաղորդած է Հոկտ. 14 թուականաւ, սահմանապահ Ֆրանսական օդնութիւնը հաղորդած է Հոկտ. 14 թուականաւ, սահմանապահ Ֆրանսական տեղեկ